PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

9. MAJA 1970 — ŠT. 18 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

gorenje

O ZAPLETIH V ZVEZI S PREUSMERITVIJO RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA V LAŠKEM

VZTRAJNOST BREZ TRME

Rudarji iz Laškega vztrajajo, da bi v njihovem kraju zgradili samostojno tovarno ali obrat kakega drugega podjetja, ko bi zavoljo pomanjkanja zalog morali zapreti svoj premogovnik ● Kaj so rekli na seji sveta za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo celuloze in papirja pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije?

Raziskave o zalogah premoga na območju rudnika Laško so pokazale, da bodo morali prenehati z delom najkasneje v petih letih, ker nadaljnja proizvodnja ne bi bila več rentabilna. Zaradi tega so v Laškem že dlje iskali »nadomestno dejavnost«, v kateri bi se zaposlili rudarji, ki bodo ob kruh zaradi izčrpanih zalog premoga. V zadnjem letu je tako dozorela zamisel o gradnji obrata za proizvodnjo valovite lepenke, ki bi zaposlil kakih 450 ljudi — toliko rudarjev bo približno ostalo brez dela — in ki bi trgu nudil 35.000 ton valovite lepenke na leto, kolikor je že trenutno manjka na trgu.

Ob vsem tem so v Laškem vedeli dvoje: upravni odbor sklada republiških rezerv jim je obljubil materialno pomoč za preusmeritev, če bodo predložili ekonomsko utemeljen program. Vedeli pa so tudi to, da se s podobno zamislijo ukvarja tudi ljubljanska kartonažna tovarna. Ker so računi pokazali, da bi bila njihova investicija utemeljena in ker so bili prepričani, da ekonomsko gledano ne bi bilo smotrno graditi dveh enakih tovarn v istem času, so skupaj s partnerjem — Papirnico Radeče — ponudili kartonažni tovarni v Ljubljani, da bi idejo o gradnji obrata za proizvodnjo valovite lepenke pač uresničili z združenimi močmi.

(Nadalj. na 3. strani)

Priprave so v polnem teku

STRAN 3

Na prava mesta prave ljudi

STRAN 8

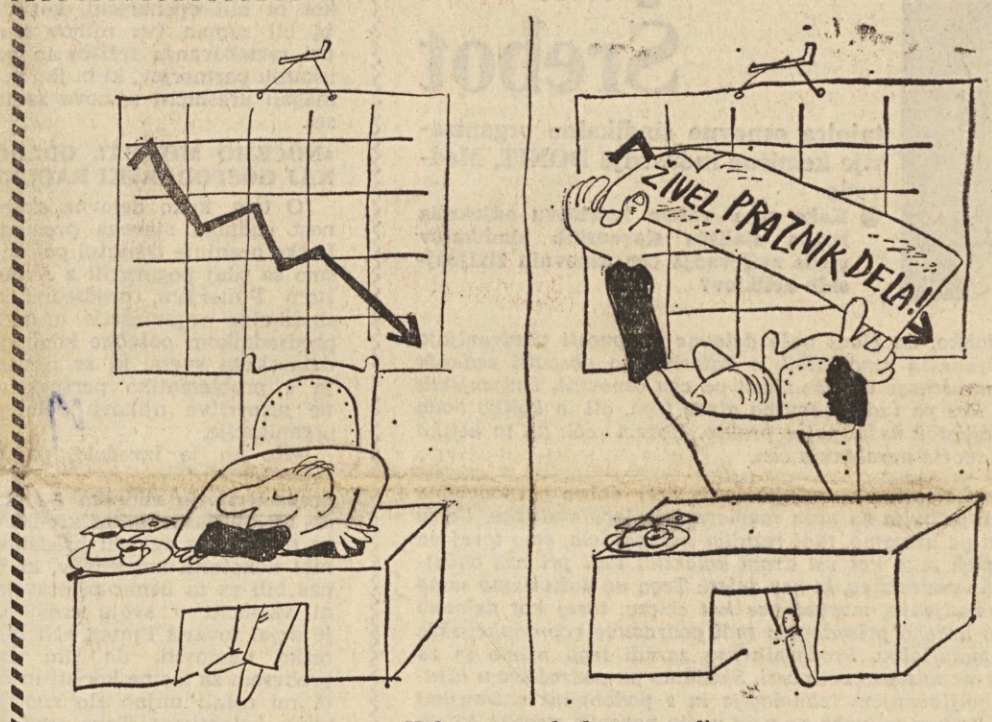

— *Kako so ponekod praznovali...*

Briljant
labod NOVO MESTO

LJUBLJANA — HEROJ

Odeta v praznično oblačilo, zastave in cvetje je pričakala Ljubljana pomembno obletnico. Pred 25. leti na ta dan so zmagovite enote narodno-osvobodilne vojske osvobodile srce štiriletnega junaškega boja slovenskega naroda — Ljubljano. V najhujših dneh zgodovine, ko sta Evropo pretresala strah in nemoč pred fašistično silo, ki je sejala smrt, trpljenje, lakoto in ogenj, se je v Ljubljani razbohotila svobodoljubna zavest. Enotna v svojem hotenju in v svoji izredni revolucionarni narodno-osvobodilni aktivnosti je bila kljub najtemnejšim oblakom nad Evropo polna vere v zmago in svobodo. Ni je čakala s prekrižanimi rokami. Ponosna, neustrašna se je borila na življenje in smrt z okupatorji in z domačimi izdajalci.

Kljub bodeči žici, ki jo je obdajala krog in krog, je bila Ljubljana zlasti v prvih letih okupacije srce odporniškega gibanja na Slovenskem. V boju nikoli ni klonila, pa čeprav je po njenih ulicah tekla kri najboljših borcev za svobodo, čeprav so okupatorji dan za dnem zapirali aktiviste in jih nečloveško mučili!

Ljubljana je heroj.

To najvišje priznanje hrabrosti bo kot prva v Jugoslaviji dobila danes, 9. maja, ob 11. uri v veliki dvorani Hale Tivoli na splošnem zboru delovnih ljudi. S tem priznanjem bodo hkrati dobili posredno priznanje vsi njeni aktivisti, ki so v najtežjih dneh izpričali svojo zvestobo narodu, svojo neomajno vero v pravico in svobodo.

Hkrati bo na tej proslavi dobila odlikovanje RED NARODNEGA HEROJA tudi Varnostna obveščevalna služba OF kot eden najpomembnejših dejavnikov v boju proti okupatorju med NOB.

V visokim odlikovanjem RED ZASLUGE ZA NAROD Z ZLATO ZVEZDO bodo odlikovani Matični odbor zdravniške in sanitetne službe OF v Ljubljani, organizacija OF in KPS na železnicah in njihov rajonski odbor OF in rajonski komite ter centralna tehnika KPS v Ljubljani.

Na slavnostni seji Skupščine mesta Ljubljane, ki bo skupaj s splošnim zborom delovnih ljudi mesta, bodo podelili tudi DOMICIL medvojnemu aktivu OF v Ljubljani, zdravniški in sanitetni organizaciji OF in NOV in centralni tehniki KPS. ZLATE PLAKETE »ILEGALCA« bodo prejeli medvojni aktiv OF v Ljubljani, VOS, centralna tehnika KPS in partizanske tehnike, organizacija OF in KPS železničarjev in zdravniška ter sanitetna organizacija OF in NOV.

Z zmago revolucije, k temu pa je pomemben delež prispevala Ljubljana in njeni aktivisti, so bili ustvarjeni temelji ljudske oblasti in družbenega samoupravljanja, ki so omogočili nesluten polet delovnih ljudi. V teh petindvajsetih letih je Ljubljana napredovala bolj kot v dolgih stoletjih poprej. Zato ob letošnjem 9. maju hkrati proslavljamo 25. obletnico osvoboditve in četrt stoletja izrednih uspehov delovnih ljudi Ljubljane.

Odgovornost za uveljavitev sprejete politike

Iz javne razprave o političnih ciljih in nalogah slovenskih sindikatov

Osnutek programa političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov, ki je sedaj v javni razpravi, je vzbudil veliko zanimanje med aktivnimi sindikalnimi delavci, ki zavzeto razpravljajo o tem dokumentu, o katerem bo končno besedo povedala bližnja konferenca naših sindikatov. To pa, da se v teh razpravah krešejo mnenja predvsem o nekaterih problemih, gotovo ni naključje, to ne govori o tem, da preostala vprašanja iz okvira tega dokumenta niso pomembna, temveč le o tem, da je trenutna situacija nekatera vprašanja postavila očitno v ospredje.

Eno takšnih vprašanj je skrb za stalno naraščanje materialnega (in kulturnega) standarda delovnih ljudi, ki sodi med temeljne naloge sindikatov. Povezano s tem pa se seveda takoj postavi tudi vprašanje odgovornosti za izpolnjevanje te naloge: do kod tu sega odgovornost sindikatov in kako oceniti, ali sindikati to nalogo opravljajo uspešno ali ne?

To vprašanje so še posebej zaostrila sedanja gibanja v gospodarstvu, ki jih označuje stalno naraščanje cen, med njimi tudi naraščanje cen osnovnih življenjskih potrebščin. Sedanje razmere so torej v popolnem nasprotju s cilji ekonomske politike, ki smo si jih zastavili za letošnje leto in ki bi jih lahko najkrajše označili takole: stabilizirati gospodarstvo in temu podrediti vse drugo.

Sindikati so takoj postali pozorni na to neskladje med sprejeto ekonomsko politiko in dejanskimi dogajanji ter o tem tudi javno spregovorili. Opozorili so na posledice naraščanja cen, še posebej odločno pa so se zoperstavili naraščanju cen osnovnih življenjskih potrebščin. Naraščanje teh cen, je opozorilo predsedstvo slovenskih sindikatov — pomeni poslabšanje materialnega položaja delovnih ljudi, ki bo rodilo pritisk na zvišanje osebnih dohodkov ne glede na produktivnost, to pa bo potem še naprej zmanjšalo že sicer nizko akumulativnost gospodarskih organizacij in hkrati zmanjšalo konkurenčno sposobnost našega gospodarstva. Zato je sledil tudi apel sindikatov skupščinam politično-teritorialnih skupnosti — predvsem skupščini SRS — da to vprašanje postavijo na dnevni red in sprejmejo ukrepe, ki bodo zajezili takšna gospodarska gibanja in jih vrnili v tokove gospodarske reforme.

Praksa pa je pokazala, da je bil glas sindikatov tako rekoč glas vpijočega v puščavi. Gibanja na trgu gredo svojo pot, na sindikate pa ob tem letijo najrazličnejši očitki — od tistih, da ne poznajo ekonomike in njenih zakonitosti, pa do tistih, ki skrb za standard delovnih ljudi označujejo kot politično demagogijo.

Poudariti pa kaže, da sindikalno članstvo ne misli tako: iz javnih razprav o osnutku programa političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov nikakor ni videti, da bi kdorkoli želel zapirati oči pred ekonomskimi zakonitostmi, da pa hkrati nihče tudi noče pristati na to, da bi kot organizirana socialistična

(Nadalj. na 2. strani)

Tradicija vendarle zgineva

STRAN 10

Rdeč nagelj za 1. maj

STRAN 12

ZDRUŽENO ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA
turistično transportni biro
LJUBLJANA TITOVA C. 32, TELEFON 311851 IN 311852

MARIBOR, Partizanska 50, tel. 21-217
CELJE, Titov trg 3, tel. 34-48
POSTOJNA, Tržaška 4
PULA, Ulica M. Valote 4

SINDIKALNE ORGANIZACIJE!

Nudimo vam letovanje na Kaštelski rivieri, in sicer v Kaštel Starem in Kaštel Novem, kjer imamo v zakupu zasebne sobe I. in II. kategorije. Vse sobe s komfortne, z urejenimi sanitarijami, s toplo in hladno vodo. Prehrana je možna v veliki restavraciji »Plavi Jadran«.

Pri nas lahko rezervirate letovanje v vseh drugih turističnih mestih in naseljih. Organiziramo izlete po domovini in tujini po vsakomur dostopnih cenah.

LJUBLJANSKE MLEKARNE
lučka sladoledi

REZERVIRANI STOLPEC

Jože Kočevar

predsednik izvršnega odbora osnovne sindikalne organizacije v kemični tovarni TEOL, Ljubljana

● **Kako ocenjujete stališča slovenskih sindikatov do gibanja cen?**

Povedal bi rad, da ima zaradi naraščanja cen težave tudi moje podjetje. Težave nam povzročata zlasti sprostitev uvoza nam konkurenčnih proizvodov in nelikvidnost. Ker pa smo se bolj kot kdajkoli prisiljeni boriti za kupce, seveda niti pomislili nismo, da bi tudi pri nas zvišali prodajne cene, čeprav se dražijo tudi osnovne surovine, ki jih potrebujemo za našo proizvodnjo. Na račun povečane produktivnosti in delno v škodo dohodka smo na primer lani v primerjavi z letom 1968 celo znižali naše prodajne cene. Koliko časa bo tako šlo, je seveda vprašanje, ki nanj nihče ne zna odgovoriti. Za naš kolektiv je ta problem toliko bolj pereč zavoljo tega, ker bomo najpozneje v petih letih morali zgraditi nove proizvodne prostore za naš obrat na Zaloški cesti, kjer urbanisti zahtevajo rušenje. Razen tega tudi kolektiv pričakuje, da se bodo morali osebni dohodki na račun večje produktivnosti in naraščanja življenjskih stroškov vsaj nekoliko zvišati.

Skratka — taki so problemi, s katerimi se trenutno ubada naš kolektiv. Kje in kako naj »stisnemo«, kako naj ustrežemo vsem zahtevam, si za zdaj ne znamo odgovoriti. Zato je naš kolektiv, navkljub ugodnim trenutnim rezultatom, vseeno zaskrbljen zaradi sedanjega vsesplošnega podraževanja. Zato tudi naša sindikalna organizacija podpira republiški svet zveze slovenskih sindikatov pri njihovih prizadevanjih proti neupravičenemu dviganju cen in njegov boj za obvarovanje standarda delovnih ljudi.

Ljubica Srebot

tajnica osnovne sindikalne organizacije kemične industrije DONIT, Medvode

● **Kako so v vašem kolektivu odjeknila znana stališča slovenskih sindikatov glede zviševanja cen osnovnih življenjskih artiklov?**

Rečem lahko, da člani naše delovne skupnosti pozdravljajo stališča slovenskih sindikatov, s katerimi so obsodili sedanje skokovito naraščanje cen, še zlasti pa cen osnovnih življenjskih potrebščin. Res pa tudi dvomimo glede tega, ali in koliko bodo stališča sindikatov našla pot v prakso. Hočem reči: ali in koliko bodo lahko zavrla naraščanje cen.

V našem kolektivu v zadnjih letih sicer dobro gospodarimo in to nam zagotavlja za naše razmere zelo lepe zaslužke. Če je standard, ki ga uživamo, tudi rezultat našega dela, smo torej na sedanji stopnji tako kot vsi drugi kolektivi tudi pri nas občutljivi za vsako podražitev, ki nas doleti. Tega ne doživljamo samo v osebnem življenju, marveč nas kot celoto, torej kot delovno organizacijo krepko prizadevajo tudi podražitve reprodukcijskih in drugih materialov. Prodajnih cen zaradi tega nismo in za zdaj tudi še ne mislimo zviševati. Skušamo pa podražitvam kljubovati z izboljševanjem tehnologije in s podobnimi notranjimi ukrepi. No, ljudem je treba na neki način povrniti stroške, ki jih imajo zaradi vse večje draginje. Zato že pripravljamo spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Višji osebni dohodki kot nadomestilo za draginjo bodo seveda zarezali v naš dohodek. Trenutno bi, vsaj kaže tako, to še nekako prenesli. Kasneje pa — nočem prerokovati o tem, na kakšen način se bomo poskušali »pokriti«...

MARKETING

PODJETJE ZA POSLOVNE IN TRŽNE USLUGE
LJUBLJANA, CANKARJEVA 3/II

Zastopamo:

- **PIK »GROCKA«, Grocka**
- **PIK »TAKOVO«, Gornji Milanovac**
- **PIK »BEČEJ«, Bečej**

Visokokvalitetni proizvodi naših tovarn bodo sigurno zadovoljili vaš okus.
Odločite se za nakup in vedno boste kupovali proizvode naših tovarn.

VZTRAJNOST BREZ TRME

(Nadaljevanje s 1. strani)

Do sporazuma ni prišlo, ker je Ljubljanska Kartonažna tovarna vztrajala pri zamisli o gradnji svojega obrata. V Laškem so kmalu izvedeli tudi to, da je to gradnjo pripravljena podpreti tudi Kreditna banka in hranilnica Ljubljana, pri kateri pa je Rudnik Laško zaprosil za nekatere dodatne kredite. Vse to se je dogajalo v času, ko upravni odbor sklada republiških rezerv še ni (in tudi do danes še ni!) povedal dokončne besede o predlogu Rudnika Laško.

Ob takšnem položaju je med rudarji zavrelo. Počutili so se, kot bi bili opeharjeni, kot da bi bil zaman ves njihov trud pri raziskovanju tržišča in pri iskanju partnerjev, ki bi jim pomagali uresničiti njihovo zamisel.

»NOČEMO MILOSTI, ODLOČI NAJ GOSPODARSKI RAČUN!«

O tem, kako delovna skupnost rudnika rjavega premoga Laško ocenjuje trenutni položaj, smo se zdaj pogovorili z Avgustom Pinterjem, predsednikom sindikalne organizacije in tudi predsednikom posebne komisije delavskega sveta, ki se ukvarja s problematiko perspektivne usmeritve njihove delovne organizacije.

»Ko se je izvedelo, da bi sklad skupnih rezerv v zvezi s preusmeritvijo rudnika odobril do 2,5 milijarde S-din kreditov, so se pri nas oglasili predstavniki nekaterih kolektivov, ki bi nas bili za ta denar pripravljeni vključiti v svojo sredino,« je dejal tovariš Pinter. »Ni bilo težko ugotoviti, da jim gre predvsem za lastne koristi in da bi mi ostali nujno zlo znotraj takih kolektivov. Tako smo se obrnili na biro za operacijske in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici SRS, ki nam je nasvetoval — potem ko je analiziral tržišče — gradnjo obrata za proizvodnjo valovite lepenke. To zamisel bi nam pomagala uresničiti Papirnica Radeče, s katero smo se zelo hitro sporazumeli o sodelovanju. Potem pa smo izvedeli, da namerava zgraditi podobno, čeprav nekaj manjšo tovarno tudi Kartonažna tovarna iz Ljubljane. Obiskali smo jih večkrat, do sporazuma ni prišlo. Začeli smo iskati še druge možne partnerje. Pri našem projektu je zdaj na primer pripravljen sodelovati kombinat NOVOLES iz Novega mesta, ki bi na obratu v Straži izdeloval vmesni sloj valovite lepenke, proizvod pa bi dokončali pri nas v Laškem. Prek kombinata NOVOLES in njegovih partnerjev bi se nam na stežaj odprla tudi vrata v izvoz, tako da ni nevarnosti, da valovite lepenke ne bi prodali, čeprav bi morda hkrati Kartonažna tovarna Ljubljana gradila svoj obrat v Logatcu, mi pa svojega tukaj, v Laškem.

No, trenutno stanje je takšno, da bi pri nas v Laškem takoj lahko začeli z deli, če bi pri republiškem skladu skupnih rezerv dobili vsaj prvo tranšo obljubljenega kredita. Če bi začeli takoj, bi proizvodnja lahko stekla že ob koncu naslednjega leta.

Kakor je znano, so se stvari zdaj zapletle. Razen vsega drugega so nam tudi pristojni republiški organi dali vedeti, da imajo za nas nekaj drugega, in naj zatorej odstopimo od naše zamisli. Čeprav smo, kot sem omenil, z našimi načrti že tako daleč, da bi jih lahko začeli uresničevati, smo navsezadnje pripravljeni tudi odstopiti od naših sedanjih načrtov. Izgubili pa smo preveč časa in vložili preveč naporov, da bi v zameno sprejeli nekaj drugega, pri čemer bi morali ponavljati že prehojeno pot. Z drugimi besedami povedano: od gradnje našega obrata za proizvodnjo valovite lepenke odstopamo samo pod pogojem, da dobimo v zameno kak drug program, ki je vsaj približno tako daleč in vsestransko pripravljen, kakor pa je naš sedanji načrt. To toliko bolj, ker vsi računi govore v prid lokacije nove tovarne valovite lepenke v Laškem in nekje drugje. Samo tovarna GORENJE je, na primer, zainteresirana za tretjino predvidene proizvodnje. To je več, kot danes potrebuje tega proizvoda Slovenijales skupaj s celotnim ljubljanskim področjem. Laško je — slednjič — nekako v središču Slovenije in v polmeru 100 km lahko zajame vse sedanje in predvidene potrošnike. Ker valovita lepenka zavzema precej prostora, vpliva transportnih stroškov pri tem ne gre zanemarjati. Skratka: našo gradnjo smo utemeljevali in jo še utemeljujemo z ekonomskimi motivi, izmed katerih sem navedel le nekatere.«

To, kar smo zapisali, je seveda le »ena stran medalje«. Preden bo prišlo do dokončne odločitve in presoje o tem, kdo in v koliko ima bolj prav, bo najbrž izrečenih še precej kritičnih in tudi žolčnih besed.

Eno izmed stališč smo, na primer, lahko slišali minulo sredo na seji sveta za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo celuloze in papirja pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Kolega Andrej ULAGA je zabeležil tudi naslednje:

Svet za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo celuloze in papirja pri republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva je posvetil projektu tovarne valovite lepenke in embalaže v Laškem polni dve uri. Medtem ko so prizadeti predstavniki delovnih kolektivov, ki so se oglasili v razpravi, dokaj slično utemeljevali smotrnost gradnje tovarne valovite lepenke in embalaže v Laškem oziroma v Logatcu, je bil svet v svojih zaključkih enoten in je ostal zvest principu, ki postavlja bolj v ospredje splošne družbene interese kot pa želje posameznih delovnih organizacij.

Da ne bi enostransko prikazovali problemov, na kratko povzemamo vsa stališča, izrečena na seji sveta.

Najprej predstavniki rudnika Laško: »Imamo zaloge premoga le še do leta 1975 in to ob zelo nizkih poprečnih osebnih dohodkih zaposlenih ter ob minimalnem izločanju dohodka na sklade. Že pred tremi leti smo pričeli iskati ustrezno rešitev. Po temeljiti proučitvi več variant smo se končno odločili za gradnjo tovarne valovite lepenke in embalaže. Naš program je ekonomsko utemeljen in bi v celoti rešil vprašanje rudarjev, ki bodo morali kmalu opustiti delo v rudniku. In če sodimo, da je problem rudarjev naš nacionalni problem, ki ga vsekakor moramo rešiti, potem je jasno, kam bi se moral nagniti jeziček na tehtnici, ko se odločamo za ta ali oni projekt.

Zdaj še predstavniki ljubljanske kartonažne tovarne:

»Že leta 1963 smo začeli pripravljati elaborat o gradnji tovarne valovite lepenke. Prepričani smo, da smo bolj poklicani za gradnjo omenjene tovarne kot pa rudarji iz Laškega. Poleg tega je naša varianta za družbo cenejša, kljub temu pa nič manj ekonomsko upravičena...«

Svet za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo celuloze in papirja pa je to točko dnevnega reda zaključil takole:

»Svet v nobenem primeru ne more nastopati kot končni razsodnik. Naš namen je le, da opozorimo na problem in na obveznosti nosilcev družbenih sredstev, ki morajo upoštevati splošne družbene interese, med katere gotovo sili v ospredje vprašanje rudarjev. In če gre v obeh primerih za ekonomsko upravičene investicije, potem moramo dati prednost rudarjem in pri tem ne smemo oklevati. Vsekakor bo potrebno problematiko ponovno temeljito proučiti in jo analizirati, Svet podpira predlog, da ustanove sklad skupnih rezerv, kreditna banka in hranilnica Ljubljana ter gospodarska zbornica posebno komisijo, ki bo dala na tehtnico celotno problematiko, da bo kasneje laže izreči zadnjo besedo. Obstaja namreč upravičena bojazen, da bomo imeli v Sloveniji v kratkem dve novi tovarni lepenke in embalaže, od katerih pa ena gotovo ne bo imela dovolj dela.«

MILAN GOVEKAR

● CELJE

Medobčinski odbor sindikata gradbenih delavcev v Celju je pred kratkim organiziral razpravo in instruktažo o sistematizaciji delovnih mest v gradbeništvu. Udeleženci so razpravljali na podlagi konkretnega predloga že izdelane sistemizacije večjega gradbenega podjetja v Sloveniji. Instruktažo pa je uspešno vodil Ivo Premk, uslužbenec podjetja Slovenija ceste iz Ljubljane. Posvet so sindikati pripravili z željo, da bi podjetja imela vsaj približno podobno terminologijo, opis delovnih mest, odgovornost in druge elemente, ki jih sistemizacija zahteva.

V razpravi so bili udeleženci enotnega mnenja, da morajo vsi novi kadri, ki stopajo v podjetja, imeti ustrezno izobrazbo in izkušnje, ki jih bodo podjetja zahtevala v aktih o sistemizacijah, kajti tudi na ta način bi preprečili, da bi podjetja zaposlovala neustrezne kadre, največkrat s pomočjo zvez in poznanstev.

M. B.

V OBJEKTIVU

ODLIKOVANI OB JUBILEJU SINDIKATOV

V četrtek je bila v kabinetu predsednika slovenskih sindikatov intimna slovesnost v okviru praznovanja 50. obletnice jugoslovanskih sindikatov, na kateri je Tone Kropušek izročil sedemnajstim sindikalnim delavcem odlikovanja, ki jim jih je za njihovo dosedanje delo in prizadevanja v organizaciji podelil predsednik republike. Red bratstva in enotnosti z zlatim vencem je prejel IVAN JAKIČ, red za zasluge za narod s srebrnimi žarki JOŽE JAPELJ, JOŽE PEČENKO in ALOJZ SELAN. Z redom dela z zlatim vencem so bili odlikovani ANTON ČEH, IVAN GERMEK, STANE KENIG, ANDREJ KERŠEVAN, CIRIL PEZDIR, JANEZ TODORI in ANTON TOMIČ, z redom republike z bronastim vencem pa VINKO KASTELIC. Red dela s srebrnim vencem so prejeli FRANC GRUDEN, BOJAN SAMARIN, SILVO ŠUBAŠIČ in PETER TOŠ, medaljo dela pa SILVAN BAUMAN.

PRIZNANJE ZASLUŽNIM REVOLUCIONARJEM

V Domu sindikatov v Ljubljani je bila minulo sredo skromna slovesnost, v okviru katere je predsednik RS ZSS Tone Kropušek podelil diplome in spominske plakete ZSJ petim zaslužnim slovenskim sindikalnim delavcem.

Te plakete je Zveza sindikatov Jugoslavije namenila tistim udeležencem revolucionarnega sindikalnega gibanja v letih 1919 do 1969, ki so bili organizatorji tega gibanja, pa tudi organizatorji naše ljudske revolucije. Med njimi so bili tudi dr. Marijan Dermastia, Andrej Forte, Martin Greif, Ivan Jakič in Slavko Kovačič, katerim je na omenjeni slovesnosti tov. Kropušek po krajšem govoru izročil ta priznanja v zahvalo za njihovo dolgoletno aktivnost v sindikatih.

ODGOVORNOST ZA UVELJAVITEV SPREJETE POLITIKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

družba spustili vajeti iz rok in se enostavno prepustili stihiji trga. Z druge strani pa sindikalno članstvo še zdaleč ne meni, da je zaskrbljenost njihove organizacije za standard delovnih ljudi izmišljena in demagoška. Prav nasprotno: povsod poudarjajo, da sedanja gibanja na trgu poslabšujejo življenjske razmere delovnih ljudi in zato zahtevajo od sindikatov, da še odločneje nastopijo v zaščito njihovih življenjskih interesov.

Ta zahteva je bila izrečena tudi na zadnji plenarni seji občinskega sindikalnega sveta v Murski Soboti, ki je razpravljal o programskem dokumentu slovenskih sindikatov. Bojimo se — je bilo rečeno na tej seji — da povečanje osebnih dohodkov, ki ga vsiljuje sedanje naraščanje življenjskih stroškov, ne bo dalo ustreznih rezultatov in da utegne postati nekakšen bumerang, ki nas bo udaril nazaj in položaj verjetno samo še poslabšal. Rešitve bi morali torej iskati drugje, pri tem pa se moramo vprašati tudi naslednje: doklej bodo sindikati samo opozarjali in svarili, doklej bomo dopuščali, da se naše mnenje in zahteve ne spoštujejo? Ali je naše orožje samo orožje političnega prepričevanja ali pa imamo v rokah tudi druge možnosti, da bodo slišali naš glas tudi tisti, ki so sedaj zanj oglušeli?

Sindikalni delavci v Murski Soboti sprejemajo osnutek programa političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov; menijo, da je ta program dober, zastavljajo pa vprašanje odgovornosti za njegovo uresničevanje. Če je to program sindikatov, pravijo, smo tudi mi v sindikatih predvsem odgovorni za njegovo izvrševanje. Dejstvo je, da naloge iz tega programa ne moremo oceniti kot izključno naloge sindikatov, saj je, na primer, stalno izboljševanje materialnega položaja delovnih ljudi naloga naše celotne socialistične skupnosti, vendar pa je — kot že rečeno — skrb za ta materialni položaj tudi ena temeljnih nalog sindikatov. Ponovno torej vprašanje: če je materialni položaj delovnih ljudi v nevarnosti, ali ni potem naloga sindikatov, da ga branijo, ali niso potem sindikati odgovorni za to, da z vsemi sredstvi poskrbijo za to, da bo izpolnjena tista naloga, ki so jo prevzeli?

Naj ne slepomišimo: med sindikalnim članstvom se resno zastavlja vprašanje delovanja njihove organizacije; ne v tem smislu, da bi bilo potrebno poiskati tako imenovano vsebino njenega dela, temveč v smislu akcijskih sredstev za dosego zastavljenih ciljev. Ti cilji so pravilni in zato članstvo ne postavlja vprašanja njihove upravičenosti, temveč samo vprašanje učinkovitosti prizadevanj, da se uresničijo.

To učinkovitost pa bomo morali v sindikatih zagotoviti na en ali drug način — če ne želimo izgubiti zaupanja članstva v našo organizacijo.

MILAN POGAČNIK

BREST POHIŠTVO

NIHČE NE BO NIČESAR POKLONIL

Elizabeta Kodrič, vodja kadrovsko socialne službe v ajdovski Tekstini, je razmeroma mlada predsednica občinskega sindikalnega sveta. Ne samo po življenjskih letih, pač pa tudi stažu; za predsednico občinskega sindikalnega sveta so jo izvolili februarja letos. Pa vendar se lahko pogovarjate z njo, kot s starim sindikalnim aktivistom. Je tolikanj zavzeta za delo v sindikatih in si je v dozdajšnji družbeni dejavnosti nabrala toliko izkušenj, da je pomenek z njo spodbuden in bogat.

»Ko sem februarja letos prevzela predsedniško dolžnost, smo v plenumu kaj kmalu spoznali, da bo treba sindikalno delo v občini in v delovnih organizacijah temeljito izboljšati, spremeniti in na novo organizirati. Takrat smo namreč imeli celo štiri organizacije brez predsednikov izvršnih odborov. Redkokje pa so o sindikalni dejavnosti odločali člani. In neposredno sodelovali v njej! Zdaj so razmere nekoliko boljše. Ne zato, ker bi člani bolj vedeli kot poprej, kaj naj delajo; predvsem zato, ker bolj vedo, kako delati. Rekli smo, da moramo organizirati sindikat kot organizacijo delavcev in ne predvsem in dostikrat tudi samo kot organizacijo vodstev. Minulo sredo smo na plenumu spet govorili o tem. Trudimo se namreč, da bi našli sodobne oblike dejavnosti sindikata in reševali konkretne probleme človeka — člana naše organizacije.«

Potlej sva govorila še bolj konkretno.

»Naša komisija za samoupravne odnose v delovnih organizacijah je že sestavila svoj delovni program. Zdaj proučuje, denimo, statute podjetij, skuša vsklajevati interno zakonodajo in spodbujati težnje po čimbolj neposrednem odločanju. Dogaja pa se, da pri tem naleti na tako imenovane zaprte kroge, stare birokrate in nove managerje, ki krčevito branijo svoje, z ničemer utemeljene privilegije, in se potem skrivajo za plašč samouprave.«

Kako in na kakšen način, s kakšnimi sredstvi premagujejo te težnje?

»Doslej še nismo veliko storili. Začeli pa smo graditi sindikat od spodaj navzgor — kadrovsko, vsebinsko in oblikovno, organizacijsko. Nihče ne bo delavcem ničesar poklonil. Vse si moramo ustvariti sami. Zato se trudimo, da bi osnovna sindikalna organizacija zaživela kot samostojen družbeno-politični in samoupravni dejavnik.«

Dodal sem:

»V tovarni in v občini, povsod, kjer gre za našo stvar.«

Nato sva govorila o otroškem varstvu, ki ne zadovoljuje potreb ajdovskih občanov, o stanovanjih, ki jih premalo gradijo in so predraga, o izobraževanju strokovnjakov, za kar so namenili premalo sredstev in tudi skrbi.

»Sicer pa,« je rekla Elizabeta Kodrič, po osnovnem poklicu industrijski psiholog, »kaj delavcem pomaga nov stroj ali druga tehnična pridobitev, če se ob njej slabo počutijo, se kregajo med seboj in hkrati še z vodstvom obrata in tovarne. Ustvariti moramo takšne razmere, da se bodo ljudje počutili na delovnem mestu kot doma.«

Dela jim torej ne bo kmalu zmanjkalo. JANEZ VOLJČ

S SEJE SLOVENSKEGA KOORDINACIJSKEGA ODBORA ZA PRIPRAVO II. KONGRESA SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE

PRIPRAVE SO V POLNEM TEKU

Proti koncu novembra bo v prostorih sarajevske Skenderije II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije. Osnovni namen tega drugega shoda delegatov, ki jih bodo izbrali samoupravljavci, bo ovrednotiti dosedanje dosežke in izkušnje samoupravljanja v Jugoslaviji ter nakazati »... tiste poti, ki nas bodo učinkovito peljale naprej k samoupravni viziji, ki so jo oblikovali najboljši umi naše družbe ...« kot je dejal pred nedavnim predsednik slovenskega koordinacijskega odbora za pripravo kongresa Janez Vipotnik. Če bo in koliko bo uspel kongres uresničiti te cilje, je odvisno od tistih, ki ga pripravljajo, in od tistih, ki se ga bodo udeležili.

Na prvi seji slovenskega koordinacijskega odbora je v razpravi o vsebinskih vprašanjih podpredsednik odbora Tone Kropušek opozoril, da organizacijski problemi ne smejo zasenčiti vsebinskih vprašanj. Zavzel se je, naj kongres pomeni nov prispevek k sedanji teoriji samoupravljanja pri nas. Po njegovem mnenju bo treba razčistiti nejasnosti, ki nastajajo spričo blagovnih odnosov v gospodarjenju, in razčistiti dileme samoupravnega razvoja asociacij. Kongres bo moral odgovoriti na vprašanje, kaj je neposredno in kaj posredno upravljanje, opozoriti bo moral, zakaj neposrednega samoupravljanja ne smemo »fetišizirati«, in nakazati, kako razviti delitev samoupravljavskega dela, ki bo omogočalo uresničevanje neposrednega interesa samoupravljavcev preko posrednega samoupravljanja.

Slovenski koordinacijski odbor poudarja, naj bo kongres oblika dela, ki bo omogočila tvornost pri iskanju poti za nadaljnji razvoj samoupravljanja pri nas. Zavzel se je za takšne monografije delovnih organizacij, ustanov in komun, ki bodo predstavile vse kvalitete pa tudi slabosti samoupravljanja. Po prvih ocenah se tem težnjam odbora že izdelane monografije za prvo tematsko področje »Nadaljnja graditev, razvoj in napredek učinkovitosti samoupravljanja v delovnih organizacijah« močno približujejo. Pripravile so jih naslednje delovne organizacije:

- gimnazija Celje — »Razvoj in oblike samouprave na gimnaziji v Celju«,
- tovarna Sava Kranj — »Samoupravna organizacija dela in sistem osebne odgovornosti delavcev«
- SGP »Konstruktor« Maribor — »Sodelovanje delavcev v samoupravnem sistemu«
- veletrgovina »Mercator«, Ljubljana — »Samoupravljanje in integracija«
- Železarna Jesenice — »Neposredno samoupravljanje, položaj družbeno-političnih organizacij in samoupravno reševanje konfliktnih situacij v Železarni Jesenice«.

To so obširna poročila, ki bodo delegatom omogočila delo na kongresu, širši jugoslovanski javnosti in interesentom za naš samoupravni sistem onstran naših meja pa bodo omogočila spoznati, kaj je značilno za samoupravljanje v Jugoslaviji in katere izkušnje zaslužijo posebno pozornost. Le tako bo lahko pomenil kongres ustrezen prostor za izmenjavo izkušenj in za družbeno potrditev tistih pridobitev, ki sicer prepogosto ostajajo zaprte v krogih posameznih delovnih organizacij, četudi pomenijo ustvarjalne in spodbudne primere za druge in so torej družbena lastnina.

Uresničitev omenjenih nalog, ki si jih zastavlja tudi slovenski koordinacijski odbor za pripravo II. kongresa samoupravljavcev Jugoslavije, pa je seveda v veliki meri odvisna od udeležencev in od njihove priprave na kongres. Zato naj velja pri izbiranju delegatov kriterij, ki enakovredno upošteva njihove zasluge za razvoj in uveljavitev samoupravljanja pa tudi njihov polet, revolucionarnost in ustvarjalnost. Na seji slovenskega koordinacijskega odbora so se člani tudi zavzeli, naj bo med delegati — dovolj mladih ljudi — torej iz vrst tiste generacije delovnih ljudi, ki se pripravlja, da prevzame na svoja pleča bremena nadaljnje graditve socializma v Jugoslaviji.

Seveda kongres samoupravljavcev ne bo pravi kongres jugoslovanskih samoupravljavcev, če ne bo javen in če ne bo o pripravah nanj ter o njegovem poteku sproti obveščen sleherni občan. Ne samo poseben bilten koordinacijskega odbora ter občasna poročila o njegovem delu v tisku, radiu in na televiziji — ampak najrazličnejše javne debate, polemike in tribune naj omogočijo vsej naši in tuji javnosti, da se seznanja s samoupravnimi dosežki.

DUŠAN REBOLJ

... v jugoslovanskih sindikatih

NE NA PLEČIH KMETIJSTVA

Centralni svet

Na zadnji seji predsedstva Centralnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Jugoslavije so člani ugotavljali, da v javnosti čedalje bolj prevladuje stališče, naj bi stabilizacijo cen na tržišču zagotovili najprej z zaustavitvijo porasta cen kmetijskih in prehrambenih proizvodov. Zagovorniki take »rešitve« namreč pravijo, da predstavljajo prehrambeni artikli približno 50 % celotnih življenjskih stroškov, zavoljo česar vsaka podražitev povzroči temu sorazmeren padec življenjskega standarda delovnih ljudi.

Razprava na seji predsedstva CO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Jugoslavije, vanjo je posegla tudi večina predsednikov republiških odborov — pa je zavrnila tako enostransko razlago in še bolj enostransko reševanje problemov na tržišču.

Predsedstvo centralnega odbora, je bilo poudarjeno na seji, je ves čas po reformi nasprotovalo slehernemu povečevanju cen iznad ravni in odnosov, kot so bili določeni z uveljavitvijo reforme. Pri tem stališču vztraja predsedstvo tudi sedaj, izhajajoč pri tem iz tega, da so bili odnosi med posameznimi področji gospodarstva dobro zasnovani in da naj bi zagotavljali približno enake pogoje gospodarjenja v kmetijstvu in v nekaterih grupacijah prehrambene industrije. Tudi cene proizvajalcev kmetijskih proizvodov so naraščale v glavnem skladno s predvidevanji, kar še posebej velja za prvo leto uveljavljanja gospodarske reforme. V tem obdobju so tudi kmetijske organizacije dosegale boljše poslovne rezultate in so bile sposobne skrbeti za razširjeno reprodukcijo. Od 1967. leta dalje pa so čedalje bolj očitne težnje po večji dispariteti cen industrijskih proizvodov, namenjenih kmetijstvu, in cenami finalnih kmetijskih proizvodov.

Predsedstvo Centralnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije pa je opozorilo tudi na številne druge dejavnike, ki povzročajo na tržišču nestabilnost in nenehne skoke v cenah. Med drugim so člani predsedstva opozorili na uvoz masla in sladkorja po dumpinških cenah, na nekontroliran uvoz mesa v času, ko smo imeli v domači proizvodnji mesa znatne tržne presežke, prodaja na tujih tržiščih pa je bila čedalje težavnejša. Opozarjali so na nepravočasne ukrepe za zaščito domače proizvodnje, na nekatera še vedno nerazrešena vprašanja deviznega in zunanje-trgovinskega režima in podobno. Posledica vsega tega pa so bile izgube ne le v kmetijstvu, temveč tudi v nekaterih grupacijah prehrambene industrije.

Upoštevaje v zadnjih letih močno izmaličene odnose v celotnem gospodarstvu — seveda v primerjavi z odnosi, ki so bili uveljavljeni z reformo — je predsedstvo centralnega odbora poudarilo, da se Sindikat delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Jugoslavije ne more strinjati z enostranskim reševanjem problematike cen in tako, da bi breme moral nositi samo del zaposlenih v gospodarstvu, pravzaprav kmečko prebivalstvo, ki pa predstavlja 50 % celotnega števila zaposlenih v državi. Predsedstvo se je ob tem tudi zavzelo, naj bi problematiko cen začeli reševati kompleksno in trajno, se pravi od cen industrijskih proizvodov, ki jih potrebuje kmetijstvo, pa do cen za usluge, promet in finalne proizvode. Torej cen kmetijsko-prehrambenih proizvodov ni možno pojmovati kot vzrok zdajšnjim razmeram na tržišču, temveč kot posledico spremenjenih odnosov v celotnem gospodarstvu, so poudarili člani predsedstva.

Srbija

SINDIKAT ZA ODDIH IN REKREACIJO

Na pobudo pokrajinskega sveta Zveze sindikatov Vojvodine potekajo v teh dneh tako v občinskih sindikalnih svetih kot v osnovnih organizacijah sindikata živahne razprave o ustanovitvi posebne institucije, katere glavna naloga bi bila skrb za oddih delavcev, za razvoj in napredek delavskega turizma kot celote.

Komisija za oddih in rekreacijo pri pokrajinskem svetu vojvodinskih sindikatov, ki je tudi pobudnik ustanovitve take pokrajinske institucije, ugotavlja, da je bilo od uveljavitve reforme v Vojvodini veliko storjenega za popularizacijo oddiha in rekreacije. Tako imajo zdaj vojvodinske delovne organizacije že 134 počitniških domov s skupno kapaciteto 8769 postelj. Veliko je bilo v minulih letih storjenega tudi za razvoj izletniškega turizma, za oddih in za zabavo zaposlenih. Res pa je tudi, da so se teh organiziranih oblik oddiha in rekreacije najmanj posluževali prav tisti, ki bi jim to najbolj koristilo, to je delavci iz neposredne proizvodnje. Podatki iz številnih anket namreč izpričujejo, da so na letni oddih hodili zlasti tisti z boljšimi zaslužki in še to predvsem zaposleni v negospodarstvu.

Bodoča pokrajinska institucija, nastala naj bi na osnovi samoupravnega dogovora in ob »skrbi« sindikatov, naj bi zato poskrbela zlasti za razvoj delavskega turizma, proučevala naj bi razmere, probleme in potrebe na tem področju. Posebno pomembno področje njenega delovanja pa bi morale biti neposredne usluge delovnim organizacijam pri organizaciji letnega oddiha v turističnih centrih, seveda po za delavce sprejemljivih cenah!

Makedonija

DOBILI SO PRAVDO

V Bitolju je 19 delavcev iz obrata deseto gradbišče v gradbenem podjetju Pelagonija vložilo tožbo pri pristojnem sodišču proti sklepu samoupravnih organov, da se jim odtrga del zaslužka. Pred približno dvema letoma je namreč gradbeno podjetje Pelagonija sklenilo pogodbo za izvedbo nekaterih gradbenih del v Libiji in odredilo devetnajst delavcev, da odidejo na gradbišče v to državo. Dogovorjeno je tudi bilo, da bodo delavci, ki bodo delali v Libiji, prejemali osebne dohodke v obliki akontacije, dokončno pa naj bi obračunali njihov zaslužek po dokončanih delih.

Delovna enota podjetja v Libiji je krepko zastavila delo; delavci so delali tudi ob nedeljah in praznikih, samo da bi pravočasno dokončali objekt in se držali s pogodbo določenih rokov. Kljub temu pa so tri mesece pred iztekom pogodbe v podjetju prenehali pošiljati delavcem v Libijo polne osebne dohodke in jim začeli izplačevati le minimalne akontacije. Sledil je tudi sklep delavskega sveta, da se jim od celotnega zaslužka odtrga 15 %, češ da je delovna enota v Libiji zaključila poslovanje z izgubo.

V prepričanju, da niso prav nič krivi za to, kakšno pogodbo so pristojni v podjetju sklenili z naročnikom v Libiji, so delavci desetega gradbišča ob pomoči občinskega sindikalnega sveta vložili tožbo na občinsko sodišče zoper tak sklep delavskega sveta. Sodišče je razsodilo, da odtegljaj 15 % od osebnega dohodka delavcev, zaposlenih na gradbišču v Libiji, ni v skladu s splošnim zakonom o delovnih razmerjih. Tako bo zdaj podjetje Pelagonija morala izplačati več kot 100.000 din odtegljajev, delavci iz te enote pa so se zavoljo krivice matičnega podjetja odločili iztožiti tudi nadomestilo za delo ob državnih praznikih in nedeljah, ki so ga opravili na gradbišču v Libiji.

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE

V letu 1969 sem izkoristil 6 dni letnega dopusta v mesecu juliju. Preostali del dopusta sem nastopil 24. 10., dne 4. 11. pa sem zbolel in sem bil v bolniškem staležu neprekinjeno do 31. 1. 1970. leta. Ko sem v podjetju zaprosil za preostali lanski dopust, so mi rekli, da do tega nisem upravičen. Zato prosim. da mi ogovorite, ali res nisem upravičen koristiti dopusta, ki sem ga moral prekiniti zaradi bolezni.

E. Ž. — BOVEC

● ODGOVOR

Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa, da ima delavec vsako koledarsko leto pod pogoji, ki so določeni v zakonu, pravico do letnega dopusta. Zakon postavlja pogoj, da se letni dopust izkoristi v vsakem koledarskem letu in se letni dopust zato ne more prenašati in enega v drugo koledarsko leto razen v primerih, ki so posebej določeni v zakonu, to je za člane posadk trgovskega ladjevja, dalje za delavce, ki delajo v inozemstvu, in podobno; vendar še v teh primerih se to lahko zgodi le pod pogoji, ki so določeni v splošnih aktih delovne organizacije. V vašem primeru delovna organizacija ni odgovorna za to, da niste mogli v celoti izkoristiti letnega dopusta. Ker je bolezen kriva, da dopusta v celoti niste mogli izkoristiti, vam pač zapade preostanek letnega dopusta za leto 1969. V praksi delovne organizacije sicer v podobnih primerih delavcem omogočijo, da neposredno po prenehanju bolniškega staleža izkoristijo preostanek letnega dopusta za preteklo leto, vendar to ni obveznost delovne organizacije, ki bi jo delavcu morala priznati.

A. POLJANŠEK

● VPRAŠANJE:

Delavki je bilo ob upokojitvi priznanih 5 let delovne dobe, ker se po statutu oziroma pravilniku odmerja dopust članom delovne skupnosti tudi glede na dolžino delovne dobe, hoče delavka, da se ji za tri leta nazaj izplača razlika, ker bi morala imeti v zadnjih 3 letih več dopusta zavoljo kasneje priznanih 5 let delovne dobe.

Radi bi vedeli, ali smo omenjeni delavki dolžni izplačati odškodnino oziroma nadomestilo za neizrabljeni dopust?

A. V. P.

● ODGOVOR:

Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa, da delovna skupnost samostojno določa dolžino letnega dopusta, pač glede na kriterije, ki jih določi v svojih samoupravnih aktih.

Kot eden takšnih kriterijev se vsekakor smatra tudi dolžina delovne dobe. Vendar pa v omenjenem primeru delavka nima pravice do kakršnekoli odškodnine. Letni dopust ji je bil namreč vsako leto odmerjen na osnovi tedaj priznane delovne dobe in drugih kriterijev. Kasnejše priznanje delovne dobe zato ne more ničesar spremeniti. Po določilih TZDR ima delavec pravico do letnega dopusta, ki ga pa mora izkoristiti v koledarskem letu. Ta dopust pa se seveda odmerja za vsako leto posebej po že določenih kriterijih. Ker je bil delavki tudi za omenjena leta nazaj letni dopust določen na podlagi pogojev, ki jih je izpolnjevala, zdaj nima pravice zahtevati povečanja dopusta in s tem odškodnine. Glede na omenjena zakonita določila delavka, ki jo omenjate, ni upravičena do kakršnegakoli nadomestila ali odškodnine.

Priznavanje dopustov za nazaj namreč po zakonu ni možno.

M. STUPAN

KUPON za pravno posvetovalnico DE

OB DNEVU ZMAGE IN OB 25. OBLETNICI OSVOBODITVE LJUBLJANE ČESTITA VSEM OBČANOM LJUBLJANE

Mestni sindikalni svet Ljubljana

Z MESTNIMI ODBORI

- sindikata delavcev industrije in rudarstva
- sindikata delavcev gradbeništva
- sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije
- sindikata delavcev prometa in zvez
- sindikata delavcev storitvenih dejavnosti
- sindikata delavcev družbenih dejavnosti

OB 25. OBLETNICI OSVOBODITVE POZDRAVLJA VSE OBČANE JUGOSLAVIJE

OBČINSKI SINDIKALNI SVET MARIBOR

S STROKOVNIMI ODBORI

- sindikata delavcev industrije in rudarstva
- sindikata delavcev gradbeništva
- sindikata delavcev kmetijske, živilske in tobačne industrije
- sindikata delavcev prometa in zvez
- sindikata delavcev storitvenih dejavnosti
- sindikata delavcev družbenih dejavnosti

POSVET IDRIJSKEGA SINDIKALNEGA AKTIVA O POLITIČNIH CILJIH IN NALOGOH SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Sindikat in njegova veljava

Dogaja se, da v vsakodnevni sindikalni praksi zaradi obilice dreves ne vidimo več gozda

Že dvakrat sem pisal o tem, kaj so govorili in o čem so se dogovorili na posvetu občinskega sindikalnega aktiva, ki so ga sklicali v idrijski občini, da bi proučili osnutek dokumenta »Politični cilji in naloge sindikalnih organizacij«, ki so ga sprejeli na nedavnem plenumu republiškega sindikalnega vodstva. Pravzaprav, pisal sem o nekaterih njihovih težavah, problemih in stiskah, s katerimi se ubadajo, in o tem, kako uporabljajo pri svoji dejavnosti načela in izhodišča omenjenega osnutka.

Tokrat bom zapisal še, kaj so idrijski sindikalni aktivisti povedali v razpravi na tem posvetu.

FRANC GALE, predsednik občinskega sindikalnega sveta, je med drugim dejal:

»Zavzeli smo se za sistematično uveljavljanje in uresničevanje družbenih dogovorov.«

FRANJO CESAR, tajnik občinskega sindikalnega sveta, pa je to zadevo še bolj pojasnil:

»Vsaka sindikalna organizacija naj ima svoj delovni program, ki naj upošteva posebnosti dela v tej organizaciji, hkrati pa tudi naš skupni program in naše družbene dogovore. Idrijski samoupravljalci smo se, denimo, dogovorili, da bomo dali občini, pravzaprav njenemu letošnjemu proračunu, 120 milijonov dinarjev. Sindikati se bomo zavzemali, da bi ta dogovor uresničili. Isto naj velja za vse druge družbene dogovore.«

»Minulo soboto se je sestal naš odbor,« je povedal inženir PIŠLJAR, »in govorili smo o delovnih razmerah na deloviščih gozdnega gospodarstva in o standardu delavcev. Med drugim, kako bi skupini delavcev omogočili prevoz na delo in nazaj domov, kaj storiti, da bi delovišče dobilo radijske aparature, kako urediti regrese za dopuste, ki jih zdaj večina delavcev ne dobi.«

ALOJZ KUTIN, predsednik sindikalnega odbora v idrijskem rudniku, je bil zelo samokritičen:

»Naš izvršni odbor je strokovno tako šibak, da ne more slediti dogajanjem v podjetju, kaj šele, da bi jih usmerjal. Kaj pomaga, da smo zagreti za sindikat, če pa ne vemo, za kaj gre. Ker tega ne vemo, nismo dovolj odločni v svojih prizadevanjih. In nimamo pravega ugleda. Gre torej za to, kako se bomo organizirali in usposobili, da bi imeli pri delu ugled in politični vpliv in da bi med zaposlenimi v rudniku uveljavili tovariške odnose. Že četrto leto sem predsednik sindikata in ves ta čas se v rudniku pogovarjamo, kako bi zagotovili pravilno obveščanje v kolektivu. Delavci morajo vedeti, koliko ustvarijo in kakšne so razmere v proizvodnji, da bi lahko odločali v gospodarjenju. Predlagal sem celo, da bi dobili človeka, ki bi po delovni dolžnosti hodil med ljudi in pisal o njihovih težnjah in o gospodarjenju rudnika, pa je moj predlog naletel na gluha ušesa. Ne morem si misliti drugega, kot da nam je žal tistih dvesto tisočakov za njegovo plačo! In tako smo glede informiranosti tam, kjer smo bili pred štirimi leti.«

Potem so govorili o razmerah v psihiatrični bolnišnici, kjer so pred nedavnim doživeli kopico nevšečnosti. Nekateri njihovi delavci, ki jim glede strokovnosti ni kaj očitati, niso imeli pravilnega odnosa do samoupravljanja. Zaradi tega se je dogajalo, da se je človek, ki je dobro mislil in je vedel, kaj bi moral storiti, odločal za tisto, kar je od njega zahtevalo vodstvo, pa čeprav je vedel ali vsaj slutil, da teženj vodstva ne bo moč uresničiti. Sprejemali so nepremišljene in, blago rečeno, čudne investicijske programe, in na slabo investiranih milijonih so se učili samoupravljanja. In se tudi nekaj naučili. Ob nezaupnici direktorju in težavah, ki so nastale hkrati z njo, so spoznali, kako zelo potrebujejo dobro organiziran sindikat.

Ing. FRANKO PODOBNIK iz ETA Cerkno, pa je pripovedoval:

»Zaradi zastarele tehnologije zaposlujemo zdaj veliko ljudi. Tako imenovano živo delo je še vedno najcenejše proizvajalno sredstvo. Kaj pa potem, ko bomo kupili nove stroje? Bomo odpuščali? In še druga težava je: med mladimi delavci nima skoraj nihče dokončane osnovne šole, ne zanimajo se za družbena dogajanja in hodijo v tovarno zgolj zaradi plače. Zanje organiziramo večerne šole, skrbimo, da bi hodili tja, ne morem pa reči, da ti mladi ljudje težijo po znanju, pridobljenem v šoli.«

O šolanju in o razmerah v šolstvu so idrijski sindikalni aktivisti veliko govorili. Kaže, da nekaj ni prav s tem našim šolskim sistemom. Otrok reče učitelju: »Bom pa šel v ETO. Naredim šolo ali ne— imel bom večjo plačo, kot jo imate vi.« To tudi store. Komaj nekaj več kot polovico vseh idrijskih otrok dokonča osnovno šolo. Zato so na posvetu sklenili, da bodo na prihodnjem plenumu občinskega sindikalnega sveta govorili o razmerah v šolstvu in o našem odnosu do šolanja otrok.

Zapisal sem tako le nekaj misli iz razprave in lahko bi vsaki namenil poseben članek, toda, ko že govorimo o političnih ciljih in nalogah sindikatov, je prav, da te cilje in naloge gradimo na tistem, kar imamo. Na družbeni resnici. O njej so govorili na posvetu v Idriji. Rekli pa so tudi, da dostikrat zaradi obilice vsakodnevnih nalog ne vidimo teh ciljev. Takšna dejavnost — pa naj bo še tako prizadevna — nima prave družbene veljave.

JANEZ VOLJČ

SEJA SVETA ZA GOZDARSTVO, LESNO INDUSTRIJO TER INDUSTRIJO CELULOZE IN PAPIRJA PRI RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE:

NA SKUPNI POTI

Minulo sredo je bila v Ljubljani 6. redna seja sveta za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo celuloze in papirja. V drugi točki dnevnega reda je svet obravnaval koncept razvoja industrije in papirja v Sloveniji za obdobje od leta 1970-1980. Gradivo oziroma povzetek koncepta o razvoju industrije celuloze in papirja v Sloveniji je pripravilo Poslovno združenje industrije papirja, celuloze in lesovine »Papirles.«

Koncept razvoja temelji na podatkih, ki jih je strokovna komisija zbrala pri vseh podjetjih te gospodarske panoge. Osnovni problem pri sestavi koncepta razvoja je bil, kot smo slišali na seji, kako uskladiti razvojne načrte posameznih podjetij industrije celuloze in papirja v Sloveniji v enotni plan razvoja vse panoge, posebno pa kar zadeva oskrbo s surovinami in možnosti prodaje.

Glede zagotovitve osnovne surovine za razvoj te gospodarske panoge, ki jo predstavlja celulozni les, se oslanja koncept na ugotovitve dolgoročnega plana razvoja gospodarstva Slovenije in Jugoslavije. Koncept temelji dalje na velikem napredku tehnologije za celulozo in papir, ki omogoča v proizvodnji uspešno in širše koriščenje manjvrednih sortimentov iglavcev in tudi povečano uporabo lesa listavcev.

Kljub temu, da je Slovenija glede gozdnih površin na tretjem mestu v Evropi, prekašata jo le Svedska in Finska, je dosedanji delež lesa za kemično predelavo pri nas minimalen in dosti pod povprečjem držav s podobno gozdno strukturo. Z uskladitvijo poseka, kot je predviden v dolgoročnem planu gozdarstva, pa bi bilo tej panogi zagotovljeno mesto v našem nacionalnem gospodarstvu, ki ji glede na naravne pogoje tudi gre.

Argumenti za nadaljnji razvoj industrije papirja in celuloze v Sloveniji so v prvi vrsti:

- gozdno bogastvo, ki nudi ob optimalnem koriščenju široke možnosti za oskrbo z osnovno surovino;
- tradicija te proizvodnje, ki je osnova za ustrezno strokovnost kadrov;
- ugodni tehnološki pogoji, kot sta voda, energija;
- ugodne lokacije glede na tržišče tako pri oskrbi s surovinami kakor pri prodaji;
- nizka poraba papirja in kartona v Jugoslaviji, ki bo v prihodnosti nenehno naraščala.

Glede na rastočo potrošnjo celuloze in papirja v svetu je nadaljnji razvoj te industrije v Sloveniji in v Jugoslaviji torej nujen.

Ker zahteva razvoj industrije celuloze in papirja vse večjo oskrbo z lesom, bo v prihodnje nujno, da ta panoga tesneje sodeluje z gozdarstvom. Verjetno ni pretirana ugotovitev, da je uresničitev razvojnega koncepta odvisna od dolgoročnih in za obe dejavnosti obveznih aranžmajev.

V analizi dosedanjega razvoja strokovnjaki ugotavljajo, da je stopnja rasti slovenske industrije celuloze in papirja manjša kakor drugod. Še večja pa je razlika, če primerjamo naše rezultate s podatki te panoge v industrijsko razvitih državah, čeprav imamo v Sloveniji znatne prednosti za razvoj tovrstne industrije. Zaostajanju pa je v znatni meri krivo parcialno reševanje osnovnih razvojnih problemov medsebojnega povezovanja. Kljub tej ugotovitvi pa velja takoj povedati, da so se gospodarske organizacije slovenske celulozne in papirne industrije v okviru poslovnega združenja »Papirles« že sporazumele za povezovanje, da bi tako dosegle:

- združevanje vseh razpoložljivih sredstev za realizacijo razvojnega programa in enotne investicijske politike;
- enoten nastop pri zagotavljanju surovinske baze;
- skupno angažiranje sredstev za odplačevanje dinarskih in deviznih posojil;
- enotno komercialno politiko;
- enotno politiko strokovnega izobraževanja ter enoten inženering in ustanovitev instituta.

Delovne organizacije, združene v poslovnem združenju »Papirles«, so sprejele ta načela poslovnega povezovanja, s tem da bodo za konkretne oblike še poiskale ustrezne rešitve. Razumljivo pa je, da bo potrebno angažiranje vseh samoupravnih, političnih in strokovnih sil v posameznih delovnih organizacijah, da bi to skupno nalogo tudi kar najbolje uresničili.

Člani sveta za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo celuloze in papirja pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije so se pohvalno izrekli o predloženem konceptu. Poudarili so, da bodo v sindikatih podpirali prizadevanja za nadaljnji razvoj industrije celuloze in papirja Slovenije, saj sloni koncept razvoja predvsem na sodelovanju, dolgoročnosti, skupnem planiranju, usklajenih investicijah in s tem tudi na skupnih družbenih interesih.

-a.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

MURSKA SOBOTA

Pred kratkim so se v Murski Soboti zbrali na področni konferenci člani aktiva sindikata gradbenih delavcev za Pomurje. Razpravljali so o osnutku programa političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov in o nalogah pri izvajanju samoupravnih sporazumov v gradbeništvu. Osnutek programa političnih nalog slovenskih sindikatov so ugodno ocenili za nadaljnjo aktivnost sindikatov.

SLOVENSKE KONJICE

V začetku druge polovice maja se bo v Slovenskih Konjicah na razširjeni seji sestal občinski sindikalni svet. Ob tej priložnosti bodo obravnavali osnutek političnih nalog slovenskih sindikatov in nekatera tekoča vprašanja. Komisija za gospodarstvo bo pripravila pregled gibanja osebnih dohodkov ob koncu letošnjega marca, zlasti pa pregled števila zaposlenih, ki so v tem mesecu prejeli manj kot 700 dinarjev. S tem hočejo ugotoviti premike, dosežene na tem področju od lanske jeseni, ko so o tem vprašanju precej razpravljali tudi na občnem zboru sveta. Pri pripravi analize bo sodelovala tudi komisija občinskega komiteja ZKS.

V. L.

ZAHODNA NEMČIJA SKOZI NAŠA OČALA

V dneh od 24. aprila do 4. maja letos je bila na obisku v Zahodni Nemčiji študijska delegacija mestnega odbora sindikata delavcev industrije Ljubljana in občinskega sindikalnega sveta Kranj. Člani delegacije so bili v gosteh pri Industriegewerkschaft Chemie-Papier-Keramik v Düsseldorfu. Delegacija je bivala v Zvezni republiki Nemčiji deset dni in se je v tem času seznanila s tamkajšnjimi družbenimi razmerami in z vlogo sindikatov. Ker so naše predstave o ZRN in današnjem sodobnem kapitalizmu precej nejasne in po navadi oprte na površne ocene izražene v superlativih, sem se odločil napisati ta prispevek, ki bo, upam, za bralce Delavske enotnosti zanimivo dopolnilo k spoznavanju vloge sindikata in družbene problematike v Zvezni republiki Nemčiji.

Naši gostitelji, sindikat kemije, papirja in keramike, so pripravili naši delegaciji zelo kvaliteten program in nam tako omogočili spoznati dejanske razmere v Zahodni Nemčiji. Videli smo ves blišč na eni in bedo na drugi strani. Predvsem to drugo sindikalni voditelji niso skrivali pred nami, pač pa nas na vsakem koraku opozarjali na nasprotja sodobno organizirane kapitalistične družbe. Naši gostitelji so razen tega, da so nam omogočili vpogled v družbeno stvarnost svoje dežele, storili tudi vse, da bi bilo naše počutje čim boljše.

Program je zajemal:

- *predavanje in razpravo o problemih sindikatov v Zahodni Nemčiji. Seznanili smo se s politiko sindikatov na področju tarifne politike in uveljavljanju pravic delavcev. Pri tem velja pripomniti, da trenutno sindikati v Zvezni republiki nimajo lahkega dela, svoj ugled pa morajo izboriti v vsakodnevnem boju, ki pa je izredno težak. Ugled sindikata v očeh delavcev ni posebno velik, saj sindikalnim delavcem očitajo nedelavnost, visoke osebne dohodke, korupcijo, itd.*
- *predavanja in razprava o uveljavljanju ustavnih načel sta nam izoblikovala ugotovitev, da so določila v ustavi sicer lepo zapisana, da pa se v praksi vedno ne izvajajo. Pravice delavcev, ki so z ustavo zagotovljene, v Zvezni republiki Nemčiji v praksi le deloma izvajajo.*
- *Seznanili smo se tudi s problematiko soodločanja delavcev v kapitalističnem gospodarstvu. Velja omeniti, da navidezno kaže, kot da imajo v podjetjih urejeno organizacijo, ki sloni na samoupravnih odnosih. V podjetjih imajo delavske svete, ki jih volijo tudi delavci, vendar, ko smo se pozanimali o njihovih pristojnostih, smo ugotovili, da le-teh skoraj nimajo, saj razen nekaterih nepomembnih zadev ne odločajo skoraj o ničemer. O tej ugotovitvi smo se prepričali tudi v podjetju Goldschmidt v Essnu, kjer so nam razkazali tovarno in nas seznanili s tehnološkim postopkom.*

Poleg predavanj in diskusij o navedenih problemih smo imeli priložnost udeležiti se številnih zborovanj in razgovorov. Tako je našo delegacijo sprejel predsednik sindikatov mesta Düsseldorf, sodelovali smo na zasedanju Pokrajinskega vodstva sindikatov za Nordrhein in Westfalijo, na katerem so razpravljali o tarifni politiki. Sprejel in povabil nas je tudi predsednik deželne vlade za Nordrhein in Westfalijo.

Povsod so delegacijo sprejemali z navdušenjem in simpatijami, povsod so nas pozdravljali, v diskusijah pa so se sindikalni voditelji pogostokrat sklicevali na razvoj v Jugoslaviji in na naš samoupravni sistem.

Največji dogodek v desetdnevnem bivanju pa je bila proslava 1. maja, prirejena na predvečer praznika. Na tej proslavi, ki jo je organizirala socialdemokratska stranka, je župan Essna pozdravil našo delegacijo, nato pa je po krajšem govoru predal besedo predsedniku Zvezne republike Nemčije Willyju Brandtu. Srečanje z Brandtom se nam je vsem globoko vtisnilo v spomin, saj je s svojim neposrednim nastopom hitro osvojil vseh 7000 zborovalcev v dvorani.

V prihodnjih številkah bomo v nekaj nadaljevanjih objavili nekatere podrobnosti v zvezi z bivanjem študijske delegacije v Zahodni Nemčiji, med drugim vas bomo seznanili tudi z življenjskimi razmerami delavcev v ZRN.

ZVONKO ŽAGAR

Štafeta mladosti je minulo sredo pooldne prispela v Ljubljano. Ljubljanska mladina ji je pripravila v letnem gledališču v Križankah slovesen sprejem, ki so se ga udeležili tudi mnogi javni in družbenopolitični delavci. V Križankah so mladi skupaj s kulturniki izvedli kulturni spored z naslovom: »MLADINA LJUBLJANE IN NJENI DOSEŽKI V KULTURI V POČASTITEV ROJSTNEGA DNE MARŠALA TITA«. Mladinci in meščani Ljubljane so ob tej priložnosti poslali predsedniku Titu za njegov 78. rojstni dan pozdravno pismo, štafetna palica pa bo potovala prek Radovljice in Kranjske gore, s helikopterjem čez Vršič v Soško dolino in naprej do tovariša Tita.

FOTO: ANDREJ AGNIČ

PO OBČNEM ZBORU DRUŠTVA UPOKOJENCEV V TRBOVLJAH

»To je naš sindikat«

Občnega zbora društva trboveljskih upokojencev se je udeležilo nad tristo članov, kar zgovorno dokazuje, kolikšen pomen pripisujejo upokojenci svoji stanovski organizaciji. V večurni razpravi pa so odkrito in tovariško povedali vse tisto, kar jim je ležalo na srcu in na koncu dali priznanje dosedanjemu odboru za njegovo delo in predlagali, da društvo še bolj razvije vso možno dejavnost, saj gre, kot so dejali, za nad 2300 članov, ki jim sindikat pomeni nadaljevanje njihove prejšnje aktivnosti.

Sicer pa ni naključje, da trboveljski upokojenci imenujejo svoje društvo kar sindikat; ime jim je domače. Navajeni so ga dolga desetletja in ni, da bi ga na stara leta spreminjali. In prav je tako: bivši aktivni trboveljski proizvajalci so cenili svojo organizacijo, ji bili zvesti in ji hočejo ostati zvesti.

Zanimivo in poučno je bilo poslušati, kaj vse so delali trboveljski upokojenci v času med obema občnima zboroma. Kdo bi jim zameril, da so začeli delovni pomenek s poročilom o aktivnosti gospodarskega odbora. Gospodarstvo je gospodarstvo, pa čeprav na stara leta upravljajo samo s svojim domom in prostori v njem, pa z društveno blagajno, ki sicer nikoli ni bila polna, prazna pa tudi ne, saj skrben gospodar zmeraj nekaj hrani za težke čase... In kot je bilo pričakovati, so nadaljevali z nekaterimi svojimi mnenji okrog pokojnin. Pošteno so priznali, da smo pri nas v zadnjih dveh letih kar dvakrat usklajevali pokojnine, da je bila poslednja uskladitev bolj življenjska, saj je dejansko nekoliko izboljšala življenjski položaj staroupokojencem. Predlagali pa so, da bi morali poskrbeti tudi za vse tiste svoje vrstnike, ki prejemajo varstveni dodatek, kajti zanje niso tako poskrbeli, kot bi morali. Razumljivo je, da so ob tem še ugotovili, da so se aktivno vključili v razprave v zvezi z izpopolnitvijo pokojninskega sistema in dejali, da so oni »na vrhu« upoštevali njihove številne predloge in jih uvrstili v izpopolnjene teze. Pridali pa so, da bodo še rekli kako besedo o zveznem predlogu za izpopolnitev pokojninskega sistema.

KONČNO TUDI STANOVANJE

Lani smo nekoč v Delavski enotnosti zapisali, da trboveljski upokojenci hudo kritizirajo počasnost v zvezi s pripravami na gradnjo novih stanovanj za vse tiste njihove vrstnike, ki žive v izredno neugodnih stanovanjskih razmerah. Res: priprave so se vlekle, tako da so upokojenci v Trbovljah navili tisto staro o jari kači in steklem polžu... Na občnem zboru pa so kar z olajšanjem slišali, da so končno priprave na gradnjo njihovih stanovanj pri kraju in da jih bodo začeli graditi že prve dni maja.

Kot je povedal dosedanji tajnik društva, bodo zgradili kar 72 novih stanovanj, od garsonjer do družinskih. Komisija, ki skrbi za ta vprašanja, bo po dogradit vi sklenila z vsemi upravičenci posebno pogodbo, kajti poudarili so, da morajo ostati stanovanja za upokojence in za nikogar drugega. Sredstva za novogradnjo so zagotovljena, načrti tudi in pri kraju so tudi težave okrog določitve zemljišča za novogradnjo. Komisija za stanovanjska vprašanja pa je lani dodelila desetim članom manjša in večja posojila za ureditev njihovih stanovanj in prispevala 70.000 din za dograditev doma onemoglih v Loki pri Zidanem mostu. S tem si je trboveljsko društvo priskrbelo nekaj prostorov za tiste svoje člane, ki so na stara leta ostali sami in bodo pripravljeni iti v ta dom.

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE UPOKOJENCEV

Občni zbor seveda ne bi bil popoln, če ne bi na njem povedali, kaj vse so storili za oblike društvenega oziroma družbenega življenja upokojencev. Povedali so, da so v zadnjih dveh letih pripravili kar 27 izletov svojih članov po Sloveniji, Hrvatski in celo Italiji. Udeležilo se jih je nad devetsto upokojencev. Udeleženci pa so menili, da bi kazalo v prihodnje nekoliko bolj agitirati za še večjo udeležbo na teh izletih. Dom upokojencev so delno že preuredili. Opremili so gostinsko in klubsko sobo in mimogrede predlagali, naj bi jim občinska skupščina pustila tiste »cife«, ki jih vplačujejo kot prometni davek za stočene alkoholne pijače, kot so to storile občine v Mariboru, Jesenicah in drugod. Pri tem so skoraj prisegli, da bi denar porabili izključno za dokončno ureditev svojega doma in okolice in za izgradnjo balinišča. Pohvalili so svoj pevski zbor, ki pridno vadi in prepeva na prireditvah, pa tudi tedaj, ko spremljajo k zadnjemu počitku umrle tovariše. Ugotovili so, da so se vsakoletni sprejemi za upokojence, stare nad 80 let, izkazali za zelo koristne in da bodo z njimi nadaljevali. Povedali so še, da vsem tistim, ki se zaradi bolezni ali drugih nadlog niso mogli udeležiti teh sprejemov, pošljejo klobaso in polič vina kar domov...

Še in še bi lahko kramljali o tem, kar smo slišali na občnem zboru. Morda ne bo odveč povedati še to, da trboveljske upokojence tare veliko težav. Najbolj pa bolezni, pa utesnjene ali sploh neprimerne stanovanjske razmere in druge nadloge. Potem so pridali, da šteje njihova organizacija 2300 članov in da tudi lani niso pozabili na vse tiste vrstnike, ki žive v neugodnih socialnih razmerah in so jim primaknili nekaj dinarjev, da nekoliko laže »rinejo« na večer svojega življenja. Zahvalili so se tudi nekaterim podjetjem, ki niso pozabila nanje...

M. V.

BREST
POHIŠTVO

KINO PODJETJE MARIBOR
MARIBOR
VABI V SVOJE KINEMATOGRAFE
OB 25. OBLETNICI OSVOBODITVE ČESTITAMO VSEM JUGOSLOVANOM!

Kozerija

Uspešna akcija

Sredi letošnjega januarja je delovni kolektiv Pekarne v Starem mestu sporočil, da namerava podražiti črni kruh. V pismu, ki so ga peki napisali in podpisali in poslali občinski skupščini, vodstvom družbeno političnih organizacij in delovnim kolektivom, je bilo rečeno:

»Zdajšnja cena črnega kruha ne temelji na ekonomskem izračunu in mi imamo že pet let enake osebne dohodke, kar, razumljivo, povzroča negodovanje v našem delovnem kolektivu in dokaj nestabilno družbeno politično situacijo. Res je, da smo lani podražili pecivo in beli kruh, toda tako pridobljena sredstva so požrli večji proizvodni stroški. V sklad osebnih dohodkov ni kanil niti dinar. Zato smo sklenili, da podražimo še črni kruh, se pravi, da ga prodajamo po ekonomski ceni. Prosimo vas, da ta naša prizadevanja podprete, saj je očitno, da peki ne moremo živeti s plačami, oblikovanimi pred petimi leti, ko pa so se v tem času tolikanj povečali življenjski stroški.«

In tako se je v Starem mestu začela razprava o upravičenosti oziroma o neupravičenosti podražitve črnega kruha, ki se je kmalu sprevrgla v akcijo zavestnih družbenih sil proti podražitvi, in se je te dni uspešno končala.

Najprej je občinska skupščina sklenila, da svoje sodbe ne bo povedala, dokler družbeno politične organizacije in delovni kolektivi ne bodo razložili svojega mnenja.

Potlej sta socialistična zveza in sindikat na sejah občinskih vodstev kategorično izjavila, da se strinjata s stališči zadevnih republiških in regionalnih vodstev, ki nasprotujejo podražitvi.

Delovni kolektiv Kurje farme je na množičnem zborovanju obsodil težnje pekov, da si s podražitvijo črnega kruha zagotovijo večje osebne dohodke.

V resolucijo, ki so jo na zborovanju sprejeli, so med drugim zapisali:

»Proizvajalci, ki smo hkrati tudi potrošniki, odločno nanasprotujemo prej omenjeni podražitvi, ki bo prizadela vse potrošnike črnega kruha v naši občini.«

Delavski svet tekstilne tovarne Teks je objavil uradno izjavo, iz katere je bilo razvidno, da bi bila podražitev »tiste kategorije kruha, ki ga kupujejo predvsem občani z manjšimi dohodki — napad na njihov osebni in družbeni standard.«

Delavci Združenega komunalnega podjetja Starega mesta so na sindikalnem sestanku poklicali na pomoč občinsko sindikalno vodstvo. V zaključke sestanka so zapisali:

»Če bomo dovolili, da Pekarna podraži črni kruh, se bo sprožila verižna reakcija podražitev, kajti vsi potrošniki te vrste kruha bodo zahtevali v svojih delovnih organizacijah višje plače. Le-teh pa ni moč zagotoviti drugače, kot s podražitvami lastnih izdelkov. Priporočamo delovnemu kolektivu pekov, da uskladi svoje težnje s politično in ekonomsko stvarnostjo v občini in z našimi prizadevanji za uresničitev reforme.«

Pekarna pa je — kljub temu priporočilu — vztrajala pri svoji poprejšnji odločitvi.

In razprava se je sprevrgla v družbeno akcijo.

Socialistična zveza in sindikat sta priredila seminar z eno samo točko dnevnega reda:

»Kaj storiti, da bi zavrli težnje po podražitvi črnega kruha!«

Delovni kolektivi so samoiniciativno organizirali napisne in listkovne akcije, s katerimi so pozivali občane, naj se združijo in ne dovolijo, da bi peki »minirali« reformo.

Mladinska organizacija je zagrozila z mirno demonstracijo...

In ob koncu letošnjega aprila je Pekarna sporočila javnosti, da črnega kruha — spričo kolektivnega odpora potrošnikov — ne bo podražila.

Občinski tednik Starega mesta je tedaj zapisal:

»Uspešen zaključek štirimesečne akcije«.

V teh štirih mesecih pa so proizvajalci, ki so se tako odločno uprli podražitveni težnji pekov, nemoteno dvigovali cene svojih izdelkov. Kurja farma je podražila piščance za 12 %, Združeno komunalno podjetje je zvišalo cene svojim uslugam za 36,40 odstotka, delavski svet tekstilne tovarne Teks je podražil tekstil za 8,9 odstotka...

Toda kaj zato; akcija proti podražitvi črnega kruha pa je le uspela.

JANEZ VOLJČ

POGOVOR Z UPRAVLJAVCI

Na liniji Frankfurt–Ljubljana

Z Jankom Potočnikom, predstavnikom Turistične zveze Jugoslavije v Frankfurtu, sva se te dni srečala na ljubljanskem letališču Brnik. Prispel je s caravello JAT iz Frankfurta. Z njim je prišlo na obisk v Slovenijo več predstavnikov zahodnonemških turističnih in potovalnih agencij ter 13 novinarjev zahodnonemških listov in revij.

S prihodom omenjene skupine zahodnonemških turističnih delavcev in novinarjev je bila prvič v zgodovini uradno odprta letalska zveza med Ljubljano in Frankfurtom, ki jo v kooperaciji vzdržujeta domači JAT in zahodnonemška Lufthansa.

Seveda Janko Potočnik ni štedil z besedami. Zgovoren, kakor je, mi je posredoval kopico podatkov o turističnem prometu med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo, ki iz leta v leto narašča. S pripovedjo pa se je najprej ustavil ob novi letalski zvezi med Ljubljano in Frankfurtom.

»Linija Ljubljana—Frankfurt in nazaj, ki je bila uvedena aprila letos, bo povezovala obe mesti 3-krat tedensko. Najprej bodo na njej letela letala tipa Caravelle, nato pa DC-9. Ta linija bo obratovala skozi vse leto.«

Pomen zveze s Frankfurtom je nedvomno v hitri povezavi z mestom v Zahodni Nemčiji, ki predstavlja glavni sedež številnih eksportnih in bančnih družb ter je pravzaprav finančni center Zahodne Nemčije in njene zunanje trgovine. »Razen tega nudi Frankfurt potnikom iz Ljubljane odlične povezave z ostalim svetom, saj frankfurtsko letališče slovi kot eno največjih tranzitnih letališč v Evropi,« je dodal Janko Potočnik. Zaradi vedno tesnejših povezav naših podjetij z zahodnonemškimi firmami in zaradi vedno večjega števila naših delavcev, ki so zaposleni v ZRN — mimogrede povedano, v frankfurtskem bazenu jih dela blizu 35.000 — bo linija dragocena ne samo za vse službene potnike, marveč tudi za naše delavce v ZRN.

»Hkrati bo letalska povezava med Frankfurtom in Ljubljano povečala možnosti za turistične obiske Slovenije. Tu mislim predvsem na obiske naše Gorenjske, Primorja in tudi zdravilišč. Posebno močno bo omenjena letalska linija vplivala na razvoj zimskega turizma v Sloveniji. Se razume, še prej bo treba izpolniti nekatere pogoje,« je menil Janko Potočnik. »Urediti bo treba, na primer, zimsko službo na letališču, poskrbeti za pluženje cest, ki vodijo v gorenjske in druge slovenske zimsko-turistične centre ter zagotoviti prevoze in kar najbolj ustrezne nastanitvene zmogljivosti.«

Toliko o novi letalski povezavi med Frankfurtom in Ljubljano.

Janko Potočnik pa ni bil v zadregi z odgovori tudi na temo, kakšna je pravzaprav naloga predstavništva Turistične zveze Jugoslavije v Frankfurtu.

»Glavna naloga predstavništva je prav gotovo spremljanje turističnega prometa Zahodne Nemčije ter informiranje zahodnonemških potovalnih agencij in številnih individualnih turistov o naših turističnih možnostih. Turisti iz Zahodne Nemčije namreč za Jugoslavijo predstavljajo že več let najmočnejšo grupacijo v našem inozemskem turističnem prometu. Lani se je v primerjavi s predlanskim letom število nemških obiskovalcev pri nas povečalo za 39 %, to je na 1,113.262 turistov, število nočitev pa za 45 %, to je na 7,390.243. Na osnovi teh rezultatov so zahodnonemške agencije letos povečale ponudbo bivanj v Jugoslaviji za 15 do 20 %. Potek prijav za letošnjo sezono dokazuje, da so bila njihova predvidevanja upravičena, ter da že na osnovi doslej sklenjenih pogodb lahko računamo s povečanjem obiska zahodnonemških turistov pri nas za 20—25 %. S tem rezultatom bi Jugoslavija predstavljala blizu 10 % vseh zahodnonemških potovanj v inozemstvo.«

Interes posameznikov v ZRN najbolje ilustrirajo podatki o delu turističnega predstavništva v Frankfurtu. V prvem četrtletju letos se je zglasilo v predstavništvu 6725 interesentov, 8070 pa jih je zahtevalo telefonske informacije. Predstavništvo je prejelo nad 24.000 dopisov, odposlalo pa jih je blizu 32.000. Zahodnonemškim agencijam je predstavništvo poslalo 5000 zavojev s prospekti. Preko turistične zveze Jugoslavije, republiških in lokalnih turističnih organizacij in direktno od zainteresiranih podjetij, je predstavništvo v Frankfurtu doslej prejelo 34 tisoč ton propagandnega materiala itd.

»Pojem Jugoslavije je v Zahodni Nemčiji še vedno povezan s pojmom Jadranskega morja ter se je zato na zahodnonemškem tržišču najbolj uveljavilo Slovensko primorje. Če pomislim, kakšne množice Zahodnih Nemcev obiščejo razne kraje v Avstriji, z obiskom ostalih predelov Slovenije še ne moremo biti zadovoljni. Menim, da bo v prihodnosti potrebna močnejša povezava naših komercialnih turističnih podjetij s Turistično zvezo Slovenije, tako da bo s posebnimi združenimi nastopi na zahodnonemškem tržišču možno izoblikovati pojem počitnic v Sloveniji. Večjo pozornost bo treba posvetiti tranzitnim turistom ter jih že ob njihovem potovanju skozi Slovenijo bolje spoznati z našimi turističnimi možnostmi,« je zaključil Janko Potočnik.

M. Ž.

KAKO DO »NE GLEDE NA POREKLO«?

V zadnjem času pri nas veliko razpravljamo o socialnih razlikah med ljudmi in pokrajinami. Uredništvo revije »Tovariš« je sprožilo akcijo: »Prispevajte za Kozjansko!«, na knjižni trg je prišla knjiga »Siti in lačni Slovenci«, a med sklepi 1. seje konference ZKS piše: »V tem trenutku je poglavitna naloga ZKS, da se postavi po robu na eni strani proti obnavljanju neznanja in revščine in na drugi strani proti prilaščanju rezultatov tujega dela.«

Člani konference ZKS so ob tej ugotovitvi tudi odločno zahtevali, da je treba otrokom in mladini omogočiti razvoj sposobnosti in znanje ne glede na socialno in regionalno poreklo, kar edino lahko onemogoči obnovo in uveljavitev privilegijev in elit.

Ali je prav, da smo začeli zaradi socialnih razlik biti plat zvona?

Ni samo prav, nujno je. Dokaz? Oglejmo si samo strukturo učencev in dijakov po poklicih staršev in materialni položaj dijaških in študentskih domov (ki so, kakor je znano, pri nas kakor tudi drugod po svetu namenjeni manj premožnim slojem prebivalstva) in videli bomo, kako dolga pot je še do »omogočiti je treba vsem, ne glede na . . .«

Primerjava strukture v osnovnih šolah in gimnazijah po posameznih kategorijah poklicev pove, da se le-ta nenehno spreminja v škodo delavcev in t. i. »nižjih« slojev. Tako je zdaj v gimnazijah dvakrat manj otrok kot drugih iz družin delavcev v kmetijstvu in gozdarstvu, dvakrat manj iz družin delavcev v industriji, gradbeništvu in obrti, nekaj več kot drugih iz družin delavcev v prometu, trgovini, gostinstvu, uslužnostnih dejavnostih, a dvakrat večji delež otrok iz družin zaposlenih v milici ali vojski, trikrat večji iz družin vodilnega osebja, skoraj štirikrat iz družin strokovnih delavcev in trikrat iz družin drugih delavcev v gospodarstvu in družbenih službah.

Da se uči in študira največ mladine iz mest, zelo malo pa iz podeželja, je že splošno znana resnica in je ni treba posebej utemeljevati s številkami. Mladini iz vasi in manjših krajev pa je pot do izobrazbe v pokrajinskih središčih in v Ljubljani zaprta predvsem zaradi visokih stroškov življenja v dijaških in študentskih domovih.

Materialni položaj teh domov je izredno slab, saj je večina domov v prostorih bivših graščin, opuščenih kasarn, samostanov, barak ipd. Tehnična opremljenost domov in higienska raven je na najnižji možni ravni predvsem zato, ker so skupščine občin, ki so formalno ustanovitelji, stalno zanemarjale svoje obveznosti do teh domov z izgovorom, da so v domu učenci iz vseh predelov Slovenije in ne le iz njihovih občin.

Vendar so ti domovi za učence kljub navedenim pomanjkljivostim pomemben dejavnik pri reševanju materialne problematike izobraževanja. Ker poslujejo po gospodarskih načelih oziroma se financirajo, razen vzgoje, v celoti sami, pa je, žal, treba ugotoviti, da je marsikateremu mlademu človeku pot do izobraževanja zaprta prav zaradi visokih cen oskrbnine, ki se gibljejo nad 300 dinarjev mesečno. Če pa domovi ne bi imeli lastnih dohodkov, bi bila cena še znatno višja, saj je ekonomska cena oskrbnine znašala lani kar 410 din.

Letos bo zato treba doseči, da bodo tudi v domovih pri sprejemanju novih učencev uveljavljeni kriteriji učnega uspeha in materialnega položaja, podobno kriterijem za podeljevanje štipendij. S progresivnim sistemom regresiranja oskrbnine namerava izobraževalna skupnost omogočiti bivanje v domu vsem, ki so po navedenih kriterijih do tega upravičeni, in naj bi torej materialna zmogljivost staršev ne bila tako pomembna, kot je sedaj.

Tudi problematika študentskih domov še malo ni rožnata.

Po ugodnostih za študente se posamezni domovi med seboj močno razlikujejo. Najslabše je v domu študentk VŠZD in v bivšem akademskem kolegiju ter v najstarejših blokih v naselju pod Rožnikom v Ljubljani, nekoliko boljši je blok v Gerbičevi ulici, po udobju in sodobni opremi pa so na znatno višji ravni novejše stavbe, zgrajene v zadnjem času, kot je npr. stolpnica v Ilirski ulici v Ljubljani, dom VŠSPN in študentski dom v Mariboru.

Tudi ti domovi poslujejo po načelih gospodarskega poslovanja, vendar so iz leta v leto, posebno v Ljubljani, poslovali z nekajmilijonskimi izgubami, ne da bi pri tem všteli dotacije oziroma prispevek družbe pa delno znižanje cen prehrane in stanovanja. Posebno ostro je bilo to vprašanje zastavljeno v letu 1969, ko študenti niso hoteli plačevati višjih cen in je bil zato pritisk na družbena sredstva toliko večji. Študenti plačujejo namreč znatno manj kot učenci v srednješolskih domovih, saj je bila cena v zadnjih štirih letih v domovih v Ljubljani nespremenjena (okrog 200 dinarjev mesečno).

Na zahtevo študentov so lani napravili analizo na raziskovalnem centru ekonomske fakultete v Ljubljani, v kateri je bila tudi ugotovljena cena, ki bi jo morali plačevati študenti, če bi želeli, da zavod posluje po ekonomskem računu. Ta cena pa je blizu 400 dinarjev mesečno in zato takega skoka cene študenti ne bi v celoti zmogli sami. S 1. I. 1969 se je cena povečala le za približno 60 dinarjev mesečno s tem, da bo izobraževalna skupnost do septembra letos (ob upoštevanju meril glede na starost zgradbe, udobje in podobno), krila razliko do polne cene. Povsem jasno pa je, da kljub financiranju položaj domov ne bo dosti boljši, predvsem zaradi stalnega porasta cen tistih dobrin, ki so za poslovanje domov osnovne (električna energija, gorivo, prehrana). Izobraževalna skupnost pa se je zavezala, da bo vse podražitve, ki bi sicer bremenile študente, pa jih posamezniki utemeljeno ne bi mogli plačevati v celoti, krila individualno, s povečanjem štipendij in posojil. Te razlike bodo v letu 1970 znašale preko 2,000.000 dinarjev. S 1. oktobrom 1970 pa bodo prešli tudi študentski domovi na polne cene s tem, da bo izobraževalna skupnost krila stroške amortizacije nepremičnin, anuitet in investicijskega vzdrževanja.

Že iz teh podatkov izhaja (brez podatkov o skupnem znesku vseh štipendij), da je družbena pomoč za študij mladine precejšnja. Na dlani pa je, da kljub temu ne more odpraviti bistvenih vzrokov različnih možnosti mladih ljudi za študij. Odpravi jih lahko le splošni gospodarski in družbeni napredek Slovenije.

Ob kresu na Aljaževem hribu se je zbralo več kot 500 ljudi. Starejši so obujali spomine na praznovanja minulih let, na predvojne shode ob 1. maju, na medvojne težke dni, polne tesnobe, ki naj bi bila naši mladini prihranjena. Mladi pa so se veselili današnjih dni.

APRILSKO VREME JE POKVARILO PRVOMAJSKO SREČANJE V CELJU

KRESOVI SO ZAGORELI

Namesto treh dni je bilo praznovanje samo na predvečer praznika

Občinski sindikalni svet v Celju je za prvomajske praznike želel pripraviti občanom in delavcem iz Celja in okolice več prireditev, ki bi prispevale k prijetnemu praznovanju 1. maja. Več mesecev so pripravljali vse potrebno za prireditve, ki bi morale trajati kar tri dni. Toda deževje pred in med prazniki jim je mnogo pokvarilo. Do zadnjega dne so upali, da bodo program le izvedli, toda razmočen teren, dež in mraz so končno le onemogočili prireditve, od katerih so Celjani mnogo pričakovali.

Da le ne bi bilo vse mrtvo v prazničnih dneh, so organizatorji na predvečer pripravili slavnostni koncert godbe na pihala na Savinjskem nabrežju. Poleg koncerta pa so pripravili še ognjemet iz Starega gradu in več kresov na obrobnih hribih. Tako so kresovi zagoreli na Grmadi, Golovcu, Aljaževem in Miklavškem hribu.

Na koncertu in ob kresovih je bilo zelo živo. Celjani so se množično zbrali ob kresovih in kljub hladnemu in vetrovnemu večeru obujali spomine na 1. maj pred vojno, med njo in na praznovanje v svobodi. Ob kapljici in zvokih godbe na pihala je bilo najbolj veselo na Aljaževem hribu, kjer se je ob kresu zbralo preko 500 Celjanov. Mnogim je bilo žal, da je vreme pokvarilo še ostale prireditve, saj so pričakovali, da bo po skrbnih pripravah organizatorjev na Gričku, kjer naj bi bile te prireditve, res veselo. To pa bi prav gotovo tudi bilo, saj bi več ansamblov, godb na pihala in še ostalih, ki bi skrbeli za razvedrilo, opravilo svojo nalogo zadovoljivo za vse.

Ob vsem tem lahko rečemo, da prizadevni organizatorji to pot, žal, niso imeli sreče.

Po šestnajstih letih so hoteli pripraviti prireditev za mnoge, ki podobnih srečanj pogrešajo, vendar jim je še to željo in ves trud pokvarilo vreme. Ne glede na to pa so prizadevanja sindikatov vredna vse pohvale, želimo jim le, da bi ob naslednjem »prvomajskem srečanju« sijalo sonce!

TEKST IN FOTO:
MILAN BRECL

Od vsepovsod

RADOVLJICA

Občinski sindikalni svet je za praznik 1. maja organiziral za delovne kolektive tradicionalno slavje, ki je bilo dopoldne ob Sobčevem bajerju pri Lescah. Za prijetno razpoloženje so poskrbeli mešani pevski zbor »Almira« Radovljica, godba na pihala iz Lesc in folklorna skupina Gorje. Delavskega slavja so se udeležili tudi gostje iz Češkoslovaške s svojo godbo in folklorno skupino. Do poznega večera pa so po kulturnem sporedu igrali in peli Veseli Gorjanci.

M. B.

NOVA GORICA

Občinski sindikalni svet je tudi letos skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami poskrbel za praznovanje 1. maja — praznika dela. Godba na pihala tovarne »Salonit« iz Anhovega je v vseh večjih centrih občine prebudila občane z budnicami. V Novi Gorici so odkrili spomenik narodnemu heroju Antonu Veluščku-Matevžu. Ob tej priložnosti je o delu Antona Veluščka in njegovem pomenu v razvoju OF in graditve ljudske oblasti na Primorskem govoril dr. Aleš Bebler. Partizanske pesmi pa je zapel Partizanski invalidski pevski zbor.

T. B.

RAVNE

Poseben odbor za pripravo prireditev ob občinskem prazniku ravenske komune in 25-letnice osvoboditve je pripravil spored prireditev, ki se bodo zvrstile od 9. do 17. maja. Zvečer 9. maja bo na Prevaljah svečana premiera filma »Bitka na Neretvi«, ob tej priložnosti pa bodo podelili tudi občinska priznanja OF in SZDL. Naslednjega dne bo na Ravnah revija pihalnih godb koroškega območja. 13. maja pa bo v Mežici srečanje šolskih pevskih zborov ravenske občine. Podobno srečanje bo dva dni pozneje tudi na Ravnah. Likovni salon v študijski knjižnici na Ravnah bo pripravil tudi razstavo likovnih del domačih likovnih ustvarjalcev, v delavskem muzeju pa bodo pripravili prikaz razvoja delavskega gibanja v Mežiški dolini. Ob tej priložnosti bodo tudi številne druge kulturne in športne prireditve. Osrednja proslava bo v nedeljo, 17. maja, na Poljani pri spomeniku NOB. Istega dne pred tem bo slavnostna seja občinske skupščine, kjer bodo prvič podelili tudi občinske nagrade.

V. R.

PRIJATELJSTVO MED SOSEDNJIMA NARODOMA

Solidarnost ne pozna meja

Delavski piknik na Socerbu ● Delegacija obalnega sindikalnega sveta Koper na prvomajski proslavi v Trstu

Ob letošnjem 1. maju so sindikalne organizacije podjetij **Delamaris in Mehanotehnika** iz Izole in **Intereuropa** in **Tomos** iz Koprа ob sodelovanju **Obalnega sindikalnega sveta Koper** pripravile sedaj že drugi delavski piknik na Socerbu.

Kraj je bil že pred drugo svetovno vojno znan kot shajališče tržaških in primorskih delavcev, ki so se prav ob 1. maju — delavskem prazniku — shajali, da bi izpričali svoje prijateljstvo in solidarnost.

Kljub temu, da je bilo predvsem v popoldanskem času izredno slabo vreme, so se prebivalci obalnega in ožjega tržaškega območja v velikem številu udeležili delavskega piknika na Socerbu. Kot gostitelj jih je pozdravil **Jože Sedmak**, predsednik prireditvenega odbora, ki je poudaril, da je in bo ostal Socerb pomembno mesto, kjer se utrjuje prijateljstvo med tržaškimi delavci ne glede na državne meje.

Prisotnim sta spregovorila tudi predstavnika sindikalnih organizacij CGIL in CISL iz Trsta. Oba sta mimo pozdravnih besed zaželela tudi vsem, da bi se še dolgo srečevali v tem kraju ter, da bi ta srečanja ob 1. maju prispevala k še boljšim prijateljskim odnosom med delavci obeh sosednjih območij.

Za dobro voljo in ples so pozno v noč poskrbeli člani ansambla O. Brajka iz Izole.

Še eno pomembno manifestacijo prijateljstva moramo omeniti, in sicer udeležbo delegacije **Obalnega sindikalnega sveta Koper na proslavi 1. maja v Trstu.** Na povabilo Nove zvezne delavske zbornice iz Trsta se je praznovanja 1. maja udeležila štiričlanska delegacija obalnega sindikalnega sveta Koper, ki jo je vodil tajnik tega sveta **Ciril Koprivc.**

Ob letošnjem praznovanju 1. maja v Trstu je v dosedanjih stikih s tržaškimi sindikati, ki se iz dneva v dan bolj poglabljajo, predstavnik naših sindikatov tržaškim delavcem prvič spregovoril svoj pozdravni govor v slovenščini.

K. C.

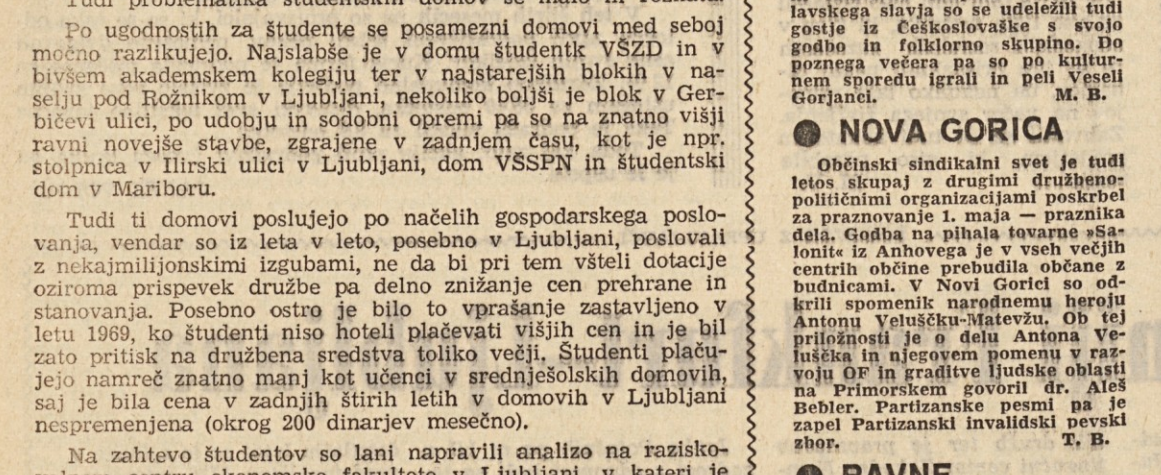

PRIPRAVE NA LETOVANJE DELOVNIH LJUDI V ZASAVJU

Cene v počitniških domovih nekoliko višje

Komisije za oddih in rekreacijo, odbori za letovanje ali vodstva osnovnih organizacij sindikata v zasavskih delovnih skupnostih so pred kratkim začeli širše priprave za poletni oddih svojih članov. V nekaterih kolektivih so že tudi sprejeli sklepe o ceni oskrbnih dni v počitniških domovih, drugod pa pravkar izračunavajo cene letovanj. — Posamezna podjetja so se odločila za nadaljnje urejanje svojih domov ob morju in drugod, nekatere delovne organizacije pa so sklenile delno razširiti zmogljivosti prostorov v njih.

Za zdaj sicer še ni mogoče odgovoriti na osnovno vprašanje, ali se bo letos zvrstilo na letovanjih več ali manj delovnih ljudi, kot lani. Komisije in odbori so namreč šele začeli vpisovati interesente za bivanje v počitniških domovih. V prvi vrsti so dali prednost sezonskega letovanja predvsem starejšim proizvajalcem in vsem tistim, ki so lani odšli na dopust v pred ali posezoni. Samoupravni organi zasavskih podjetij so, kot vsako leto, tudi tokrat izločili iz skladov skupne porabe nekaj denarja za financiranje letovanj svojih zaposlenih, videti pa je, da v posameznih delovnih skupnostih niso mogli izločiti za te namene toliko sredstev, kot lani, zaradi nekoliko slabših finančnih rezultatov. Tam pa, kjer so namenili za letovanje toliko denarja, kot lani, že ugotavljajo, da bodo morali podražiti usluge v počitniških domovih, zavoljo višjih cen življenjskih potrebščin, zlasti mesa in drugih živil.

ZAGOTOVITI LETOVANJE TUDI SOCIALNO OGROŽENIM DELAVCEM

V nekaterih podjetjih so sklenili določiti cene oskrbnih dni v počitniških domovih glede na osebne dohodke svojih zaposlenih. V litijski Predilnici bodo prispevali delavci, ki zaslužijo do 800 din na mesec, za oskrbni dan v počitniškem naselju Novigrad na istrski obali v pred ali posezoni samo 7 din, v sezoni pa 14 din. Zasavski premogovniki bodo omogočili precejšnjemu številu obolelih rudarjev in zaposlenim z nižjimi osebnimi dohodki bodisi brezplačno letovanje ali pa bodo le-ti prispevali znatno manj, kot vsi drugi člani kolektiva. Podjetje je zagotovilo tudi nekaj sredstev za letovanje otrok socialno ogroženih članov delovne skupnosti. Nobenega dvoma ni, da bodo ravnali podobno tudi v nekaterih drugih kolektivih, zlasti zavoljo tega, ker bodo prisiljeni povišati cene oskrbnim dnem ob morju. Prav ta pomoč pa utegne omogočiti letovanje tudi vsem tistim zaposlenim, ki bi v nasprotnem primeru raje ostali doma, ker si ne morejo privoščiti prevelikih izdatkov za desetdnevni dopust.

KDAJ ODPRETI POČITNIŠKE DOMOVE?

V zasavskih delovnih skupnostih že vrsto let razpravljajo o tem, da bi odprli svoje počitniške domove ob morju najkasneje maja. Vendar za zdaj tega še nikjer niso uresničili, ker za letovanje v tem času ni zanimanja. Ponekod so domove odprli 15. maja ali vsaj 1. junija in omogočili letovanje svojim upokojenim tovarišem, žal, pa tudi ta ukrep navadno ni naletel na zanimanje. Vse kaže, da se tudi letos počitniški domovi zasavskih delovnih kolektivov ne bodo odprli pred 1. oziroma 15. junijem.

Te dni sicer vsepovsod urejajo domove. Ponekod so se odločili za generalna popravila, drugod bodo prisiljeni zaradi pomanjkanja denarja odpraviti le nekatere pomanjkljivosti. Predilniški kolektiv v Litiji bo v Pineti v Novigradu postavil še štiri vikend hišice, s čemer si bo pridobil najmanj 20 dodatnih ležišč, kar bo bistvenega pomena v glavni sezoni. Komisija za oddih in rekreacijo Zasavskih premogovnikov je predlagala samoupravnim organom razširitev počitniškega doma na Rabu. Načrte za to so že naročili, izvedbo teh del pa nameravajo porazdeliti na nekaj let, ker bo treba zbrati precej sredstev.

-m-

HETALDUS
Ljubljana Wolfova 3

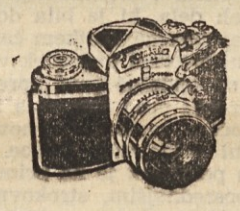

KVALITETNO IN V NAJKRAJŠEM ČASU

Izdelujemo očala tudi brez receptov ter opravljamo vsa popravila

PRODAJAMO:
● zaščitna očala ● sončna očala ● foto-aparate ● foto-material

Poslovalnice v Kranju, Trbovljah in Kopru

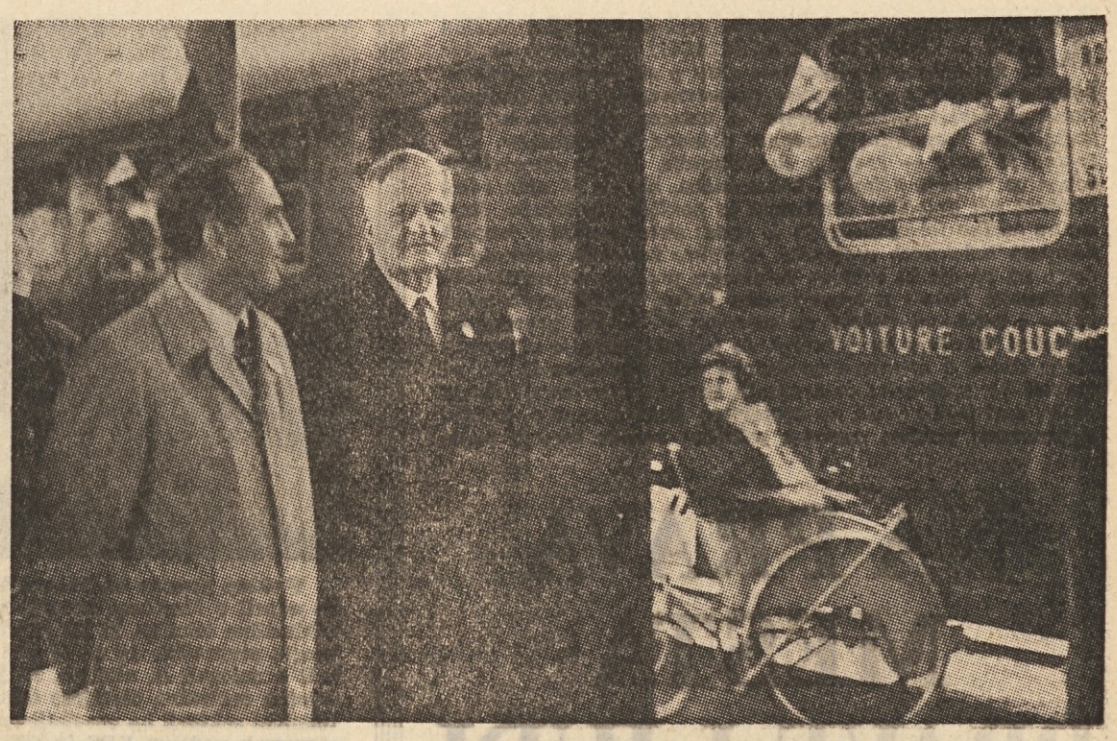

SREČNO, POTNIKI »SONČNEGA VLAKA«!

Minulo sredo zjutraj sta z rednim potniškim vlakom krenila iz Ljubljane proti Dunaju dva vagona slovenskih invalidov, ki se bodo v Avstriji priključili že tradicionalnemu avstrijskemu »Sončnemu vlaku«. Naš »Sončni vlak« je skupaj z Izvršnim svetom Skupščine SRS organiziral glavni odbor Rdečega križa Slovenije, materialno pa so potovanje invalidom omogočile tudi mnoge naše delovne organizacije.

Štiriinpetdeset invalidov — udeležencev »Sončnega vlaka« — je prvič tako organizirano krenilo na potovanje po Avstriji, Nemčiji, Švici in Lichtensteinu. Na ljubljanski železniški postaji so se od njih poslovili mladi člani RK, pionirji in ljubljanski odred RK za prvo pomoč ter gasilci. Slovenskim potnikom »Sončnega vlaka« so zaželeli srečno pot predsednik Izvršnega sveta Skupščine SRS STANE KAVČIČ in avstrijski generalni konzul dr. HEINRICH RIESENFELD (na sliki zgoraj) ter predsednik glavnega odbora RK Slovenije IVO MAJDIČ. Vsi trije so razen želja, da bi se invalidi na tem potovanju kar najbolje imeli, poudarili tudi dobre prijateljske stike med sosednima narodoma.

Domače poskočne viže, topli stiski rok in želje, da bi se počutili kar najbolje na potovanju, so bile popotnica invalidom, ki so se odpeljali s »Sončnim vlakom«.

FOTO: ANDREJ AGNIČ

PODOBE NAŠEGA ČASA

Bilo nam je povedano, da se je hotelo s programom doseči večjo mobilizacijo vseh vodstev in članstva in se ga je zato dalo v javno potrditev. Nedvomno bomo morali opredeliti tudi osnovna pravila sprejemanja posameznih sklepov samostojnih subjektov znotraj organizacije, kar bo verjetno terjalo precejšnje komuniciranje in posvetovanje z drugimi subjekti organizacije. Vsekakor pa se v vodstvu pričakuje ustvarjalno in demokratično soočanje mnenj celotne samoupravne baze in posameznih subjektov. To mi je sugeriralo idejo, da izdvojim določena stališča »naših ciljev«, ki mi sicer so povsem prezentna, zato pa zaslužijo ustrezno pozornost in poudarek ter nadaljnjo ustvarjalno aplikacijo v praksi. Zlasti gre za naslednja stališča:

● »Ustvarjeni so pogoji za premagovanje birokratskih in tehnokratskih odporov v naprednem družbenem razvoju ter izpopolnjevanje družbenopolitičnega sistema, ki naj bi še bolj zagotavljal uresničevanje naprednih družbenih interesov.«

Predlagam, da se omenjeni stavek črta in se ga nadomesti z novim besedilom, ki naj se glasi: »Kdor ne bo spoštoval samoupravnih dogovorov, jih bo dobil po buči!«

●Določanju osebnih dohodkov pod mejo 700 dinarjev mesečno, čeprav s pristankom delavcev in ob izkazovanju rentabilnosti, se bomo upirali z vsemi sredstvi, da se ne bi ustvarjal videz rentabilnosti na škodo biološke substance delovnega človeka.«

Predlagam, da se črta konec stavka, od »da se ne bi« dalje ter se ga nadomesti z besedami: »da ne bi tudi pridni ljudje prehitro hujšali.«

● »Pasivno prilagajanje ter prepuščanje toku ni alternativa. Perspektivno je z razumevanjem sprememb, ki se dogajajo, iskati možnosti za realizacijo tehničnega napredka v korist delovnega človeka, njegove vse večje svobode in svobode celotne družbe. Taka alternativa predpostavlja antioponašanje (antimodo) v programiranju družbenega razvoja in iskanje relativno avtonomnega mesta v razviti industrijski civilizaciji. To je opredeljevanje za zavestno določanje ciljev, ki so v interesu družbe,

PABERKI iz »naših ciljev«

● »Cilj, ki si ga zastavljamo, je, da spodbujamo iskanje načinov za dopolnjevanje znanja, katerega nosilec morajo biti visoke in višje šole. S tem bi se ustvarjala koristnejša povezanost med teorijo in prakso: razumevanje teorije za potrebe prakse in razumevanje prakse zaradi sodelovanja s teorijo.«

Pri drugem stavku gre nedvomno za opis dialektične enotnosti protislovja, kar je nadvse pohvalno. Nekoliko pa moti prvi stavek, v katerem se spodbuja iskanje načinov za dopolnjevanje znanja pri visokih in višjih nosilcih in bi ga zato morda kazalo ustrezno preoblikovati, razumljivo, v javni razpravi in po demokratičnem postopku.

s kar najbolj razumno uporabo rezultatov znanstveno-tehničnega razvoja.«

Sem brez vseh pridržkov, z vsem srcem in antimodo za perspektivno razumevanje sprememb. Res pa je, da sem, med nami povedano, to stališče zelo težko akceptiral, ker mi na žalost ni povsem prezentno.

● Vztrajamo v prizadevanju za nenehno izboljševanje strukture vodilnih političnih delavcev od osnovnih organizacij navzgor, in sicer glede na razgledanost, znanje, pripravljenost pridobivati si novo znanje itd. To pomeni načrtno graditi kadrovsko politiko.«

Lepo povedano! Jasno in odločno! Ni kaj dodati!

VINKO BLATNIK

Vsem občanom
občine Ravne na Koroškem
čestitamo za občinski praznik
in še posebej za 25. obletnico
osvoboditve Jugoslavije!

Skupščina občine Ravne na Koroškem

Ob
25. obletnici
osvoboditve
čestitamo
vsem občanom
Jugoslavije

OBČINSKI SINDIKALNI SVET RADLJE OB DRAVI

Kakor je znano, morajo delovne organizacije (glej 37. člen TZDR — Uradni list SFRJ št. 20/69) najkasneje do dne 16. maja letos v »splošnem aktu o sistemizaciji določiti potrebno strokovno izobrazbo posameznega poklica oziroma smeri za vsako delovno mesto, ki ustreza sedanjim in perspektivnim razvojnim potrebam delovne organizacije«. Odrejena je torej — revizija sistemizacije. Morda opredeljuje zakon to revizijo nekoliko enostransko, kot da je njen edini bistveni del določitev strokovne in poklicne izobrazbe. Razlog za takšno formulacijo pa je znan: sistemizacija v mnogih delovnih kolektivih vsebinsko ni dobro izdelana, premalo je oprta na pogoje in zahteve delovnega procesa, na načelo objektivnosti. Potem je seveda težko vedeti, kakšni strokovnjaki — s kakšnimi poklici in znanjem — so jim pravzaprav potrebni. Izkušnje torej kažejo, da je treba revizijo sistematizacije začeti z analizo organizacije dela, posameznih del in opravil kot vsebinsko zaokroženih enot te organizacije, da bi po tej poti lahko prišli do ugotovitev, kakšna znanja, kakšne strokovnosti poklica oziroma poklicne profile terjajo posa-

NA PRAVA MESTA PRAVE LJUDI

mezna dela in opravila. Le tako lahko revizija uspe. Smoter revizije pa ne bo dosežen, kjer bi morda hoteli z revidirano sistemizacijo opravičiti sedanje stanje ter zagotoviti mesta tistim delavcem, ki nimajo zahtevane strokovnosti in usposobljenosti.

Po ugotovitvah republiškega sekretariata za delo povzroča ponekod nekoliko zaskrbljenosti določba citiranega 37. člena, po kateri lahko pooblaščeni organ delovne organizacije v šestih mesecih po uveljavitvi revidirane sistemizacije (to je najkasneje do 16. novembra 1970) določi razporeditev delavcev z enega na drugo mesto, upoštevajoč pri tem zahteve delovnega mesta, ugotovitve po revidirani sistemizaciji ter dejansko strokovnost in usposobljenost delavcev. Takšna razporeditev lahko doleti tudi delavce na vodilnih delovnih mestih, neodvisno od tega, ali jim izteče štiriletna mandatna doba ali ne. Načelo reelekcije po 33. členu TZDR v teh šestih mesecih ne bo veljalo.

Takšne razporeditve naj bi prispevale k zboljšanju kadrovske zasedbe, to je k zaposlovanju po strokovnosti v skladu z zahtevami dela. Zato velja tudi za te razporeditve določba noveliranega 31. člena TZDR, po kateri ima razporejeni delavec pravico do ugovora. Toda, če se noče ravnati niti po dokončni odločbi in ne nastopi dela na novem delovnem mestu, za katero ima izobrazbo in druge zahtevane sposobnosti, mu preneha delo, ko poteče odpovedni rok, kot je določen v splošnem aktu delovne organizacije. Možnost takšnih izjemnih razporeditev, ki naj po opravljeni reviziji omogočijo zaposlovanje po načelu, uzakonjenem v 1. točki 8. člena TZDR, torej ne more biti razlog za bojazen pred revizijo. Bolj od te možnosti je treba upoštevati številne druge koristi, ki jih lahko prinese revidirana, torej po objektivnih vidikih in metodah izdelana sistemizacija.

Katere koristi?

Izpopolnjeni opisi del in opravil bi lahko dali pobudo za racionalizacijo delitve dela in delovnih področij oz. za kritično presojo sedanje delitve dela, upoštevajoč seveda dosedanje izkušnje in dognanja sodobne organizacije dela. S tega vidika je zahteva za revizijo sistemizacije v skladu z načeli gospodarske reforme, ki terjajo uvedbo sodobnih načel in metod organizacije dela.

Sistemizacija lahko razen tega postane (s podatki o poklicnih znanjih in sposobnostih in o posebnih zahtevah glede delovnih in drugih sposobnosti) pripomoček za pravilno izbiro ljudi, za njihovo razporejanje po sposobnostih in zahtevah delovnih mest, za organizacijo in izvajanje načrtnega izpopolnjevanja strokovnega znanja in strokovnih sposobnosti delavcev. Verjetno bo revizija sedanje sistemizacije v kakšni delovni organizaciji odkrila, da zaseda delovno mesto delavec, ki zanj nima ustrezne izobrazbe. Takšna ugotovitev pa je lahko celo koristna za delavca, če se ta odloči za izpopolnitev svoje izobrazbe in svoje strokovnosti v roku, ki mu ga postavi delovna organizacija.

Ne nazadnje pa lahko ugotovitve revizije ob sistemizaciji prispevajo tudi k reviziji vrednotenja in kategorizaciji del ter s tem k izpopolnitvi sistema delitve osebnih dohodkov, ki prav tako predpostavlja objektivno izdelano sistemizacijo. Nekatere analize so pokazale, da imajo marsikje dokaj zastarele pravilnike o delitvi osebnih dohodkov, tako da se v praksi po njih sploh ne ravnajo, temveč osebne dohodke delijo po osnovah in merilih, ki jih sproti določajo oz. prilagajajo pooblaščeni organi za izvajanje te delitve. Revizija sistemizacije je torej lepa priložnost, da se odpravi ta pomanjkljivost, ki povzroča neprijetne težave.

To je le nekaj ugotovitev, ki so nanje opozorili na seji sekretariata CK ZKS, ko so razpravljali o kadrovskih vprašanjih v naši družbi. O teh ugotovitvah republiškega sekretariata za delo bodo spregovorili tudi na prihodnji seji CK ZKS, ki bo predvidoma še ta mesec, posvetili pa jo bodo razpravi o naši kadrovski politiki. V. B.

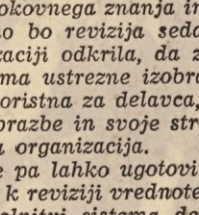

ZA IZLETE, POTOVANJA IN LETOVANJA VAM MODNA HIŠA V LJUBLJANI IN MARIBORU NUDI NAJVEČJO IZBIRO VSEH VRST MODNIH OBLAČIL. PRED NAKUPOM SI NEOBVEZNO OGLEJTE BOGAT IZBOR MODNIH NOVOSTI ZA POMLAD IN POLETJE

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

V sklop proslav ob 25. obletnici osvoboditve Ljubljane sodi tudi razstava »ILEGALNA GRAFIČNA TEHNIKA«, ki so jo minulo sredo odprli v Mestnem muzeju v Ljubljani. Delež ilegalnega tiska jebil v času okupacije za osvobodilno gibanje neprecenljive vrednosti. Ciklostilne tehnike, ki jih je bilo v Ljubljani kakih 70, so bile razmeščene po vsem področju Ljubljane, zato blokade okupatorjev niso mogle preprečiti, da ne bi bili Ljubljančani preko ilegalnega tiska redno obveščeni o uspehih NOB, o položaju na svetovnih frontah, pa tudi o nalogah in akcijah, ki jih je izvajalo narodnoosvobodilno gibanje. V letu 1941 in delno v letu 1942 je bila Ljubljana središče celotne centralne partijske tehnike in torej tudi vse tiskarske dejavnosti. Šele leta 1942 in kasneje so se organizirale tiskarne in drugi tehnični sektorji na osvobojenem ozemlju in v vseh pokrajinah in v vojaških enotah. Razen ciklostilnih tehnik pa je uspelo v najhujših razmerah vodstvu KPS in OF organizirati 6 ilegalnih grafičnih tiskarn.

Priznanje vsem delavcem, ki so sodelovali v ilegalnem tisku, je dala naša zmagovita revolucija, kajti brez njihovega dela bi bila organizacija naše borbe skoraj nemogoča. Priznanje in zahvalo dajejo vsem danes mlade generacije, ko na temeljih zmagovite NOB grade samoupravno socialistično družbo. Razstava ilegalnega tiska ob 25-letnici osvoboditve je zato najbolj dostojna oddolžitev stotinam požrtvovalnih delavcev centralne partijske tehnike in ilegalnih tehnik in tiskarn, hkrati pa ima veliko vzgojno funkcijo in zasluži vso pozornost ter priznanje, je med drugim zapisala v uvodnih mislih Lidija Šentjurc v knjižici, ki je izšla ob tej priložnosti.

Otvoritve razstave, na kateri je o ilegalnem tisku govoril podpredsednik skupščine Ljubljana SERGEJ VOŠNJAK, so se udeležili številni medvojni grafiki — ilegalci in ugledni predstavniki javnega življenja.

NA ROB SEJI SKUPŠČINE LJUBLJANSKE KOMUNALNE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

Sodobnejša služba zaposlovanja

Z enotnim programom dela za vse komunalne zavode za zaposlovanje je tudi v Sloveniji dosežena enotna politika v zaposlovanju

Zadnja skupščina ljubljanske komunalne skupnosti za zaposlovanje je minila v dokaj nenavadnih okoliščinah. Šele nekje sredi seje se je pojavil petnajsti član skupščine in tako »pripomogel«, da je bila leta sklepčna. Člani skupščine so namreč obravnavali dokument — program dela za tekoče leto in je bila sklepčnost zato zelo pomembna. Kot smo lahko razbrali iz razprave in obsežnega gradiva, tudi program dela ljubljanskega komunalnega zavoda za zaposlovanje v glavnem sloni na resoluciji o družbeno ekonomskem razvoju Slovenije. Ta predvideva namreč stabilnejše pogoje gospodarjenja, povečanje družbenega proizvoda za 8 do 9 odstotkov in nespremenjeno prispevno stopnjo gospodarstva. Člani skupščine so ocenili, da so vsa omenjena predvidevanja precej optimistična in, če se bodo v resnici izpolnila, potem se bodo pozitivno odrazila tudi v politiki zaposlovanja. To še zlasti zaradi tega, ker se bo v tem primeru stopnja zaposlenosti povečala za 2 do 3 odstotke.

ENOTNA POLITIKA V SLUŽBI ZAPOSLOVANJA

Ob tem, ko so člani skupščine ljubljanske komunalne skupnosti za zaposlovanje razglabljali o programu dela in ga tudi sprejeli, ne smemo prezreti dejstva, da tudi ta program v polni meri odraža enotno politiko v službi zaposlovanja na celotnem področju Slovenije. Predvsem vrsta dogovorov in dokumentov, ki jih je služba za zaposlovanje osvojila lani na osnovi enotnega programa dela kot začetnega akta pri združevanju funkcij in nalog posameznih komunalnih zavodov in njihovih enot, omogoča racionalno razporeditev kadrovskih zmogljivosti in finančnih sredstev za nadaljnjo uspešno in učinkovito realizacijo programiranih nalog. Relativna konsolidacija v organizaciji in metodah dela, ki je bila dosežena v razmeroma kratkem času, pomeni bistveni napredek v odnosu na obdobje pred sprejetjem enotnega programa dela in tudi določene razlike v osnovni delovni orientaciji službe. Poseben poudarek je na primer dan neposrednejšim, strokovno pripravljenim ter utemeljenim postopkom v stikih z delovnimi organizacijami in drugimi glavnimi dejavniki v procesu zaposlovanja. Relacija delovne organizacije — komunalni zavodi za zaposlovanje postaja vedno manj problematičen vidik dela službe.

V okviru programiranega dela je treba posebej omeniti nekatera področja, ki bodo na osnovi že opravljenih nalog ali že uvedenih načinov dela poslej predstavljala osnovne delovne obveznosti celotne službe zaposlovanja. Med ta področja sodi v prvi vrsti izpopolnjevanje sistemov in postopkov pri posredovanju zaposlitev. Dosedanje izkušnje in rezultati dela namreč narekujejo na tem področju bolj smotrno, vsestransko in sistematično izkoriščanje delovnih učinkov. Hkrati pa je treba pospeševati in neposredno vplivati na vse tiste tokove, ki tako z vidika mobilnosti delovne sile kot z vidika usklajevanja ponudbe in povpraševanja po delavcih prispevajo k večji organiziranosti zaposlovanja.

ANALITIKA IN STROKOVNO USPOSABLJANJE

Enaki smotri so oblikovali tudi naloge na področju poklicnega usmerjanja, čeprav so nekatere od njih zasnovane in tudi učinkujejo bolj dolgoročno. V tem pogledu se ta dejavnost razširja na nove generacije, na nekatere doslej manj obravnavane kategorije v strukturi šolskega kontingenta in na odkrivanju oziroma opredelitev skritih kadrovskih talentov. Pretežno preventivni značaj poklicnega usmerjanja postaja vedno bolj aktivni dejavnik pri oblikovanju kadrovske strukture za bodočo tehnološko zahtevnejšo proizvodnjo in za potrebe drugih področij ter družbenih institucij.

Kot smo še lahko opazili v enotnem programu dela, sta dokončno oblikovani kot delovno področje tudi analitika, tako operativna kot dolgoročna ter strokovno usposabljanje. Na obeh področjih ima služba za zaposlovanje manj delovnih izkušenj pa tudi manj strokovno izurjenih kadrov, ki bi se specializirano ukvarjali s problematiko zaposlovanja, kot pa na osnovnem delovnem področju, ki je v določenem smislu klasična funkcija zaposlovanja. Odveč bi bilo ugotavljati, kje so razlogi, da je analitično delo kot posebno področje dela šele v zadnjem času postalo sestavni del funkcij službe za zaposlovanje. Razmere, ki so prevladovale na področju zaposlovanja, so pogojevale, tako z vidika predpisov kot družbenih zahtev, tako organizacijo in vsebino dela, ki jo je v obdobju do reforme sankcioniral temeljni zakon o zaposlovanju. V sedanjem času sta obe delovni področji oziroma njihova aktivna funkcija nedvomno nujni, ker sta enakovredni klasičnim funkcijam in dajeta osnovna izhodišča in možnosti za strokovno pravilno operativno delo. M. Ž.

Kako zajeziti odhajanje naših ljudi na delo v tujino?

Medobčinski odbor sindikata delavcev v gradbeništvu je na eni izmed svojih sej sprejel sklep, da prevzame pobudo za sklicevanje rednih mesečnih sestankov, na katerih bi razpravljali o organizacijsko-kadrovskih problemih. Prvi sestanek so že pripravili. Na njem so poleg članov medobčinskega odbora sodelovali še strokovni delavci s področja kadrovske problematike, in predstavnik republiškega odbora gradbenih delavcev, ŠTEFAN HORVAT. Čeprav je bil dnevni red zelo obsežen, so se zadržali predvsem pri razvojnih programih delovnih organizacij za naslednjih pet let z vidika kadrovske politike, planiranja kadrov in skupne akcije za priučevanje in kadrovanje novih delavcev s pomočjo Komunalnega zavoda za zaposlovanje delavcev.

Udeleženci sestanka so menili, da je pridobivanje kadra za grabeništvo vedno večji problem. Akcija za priučevanje in kadrovanje novih delavcev je lahko uspešna prek Komunalnega zavoda za zaposlovanje le, če bodo delovne organizacije pravočasno povedale potrebe po delavcih. Dalje bi bilo treba obdržati dosedanje aranžmaje posameznih podjetij s posameznimi zavodi izven republike, zagotoviti bi bilo potrebno dovolj vajencev, kadrovalo naj bi se tudi že s sedmimi razredi osnovne šole, zlasti bi bilo treba ugotoviti število delavcev, ki bi jih lahko prekvalificirali, razen tega pa naj bi Komunalni zavod za zaposlovanje ukrenil vse potrebno, da se prepreči zaposlovanje delovne sile v tujini.

V razpravo je posegel tudi predstavnik Komunalnega zavoda za zaposlovanje, ki je poudaril, da je zaposlovanje naših ljudi v tujini problem, ki ga zavod ne more rešiti, še manj pa da bi preprečil odhode v tujino. Ta problem bo po njegovem treba reševati ali v republiškem ali pa v zveznem merilu.

Na temo odhajanja naših delavcev v tujino se je oglasil tudi **Štefan Horvat**, zastopnik Republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev, ki je menil, da bomo naše delovne ljudi zadržali pred odhodom v tujino le, če jih bomo dobro plačali. V tem smislu je bila tudi sprožena akcija samoupravnih dogovorov, ki so jih podpisala vsa gradbena podjetja v Sloveniji. Vsekakor pa bodo morale delovne organizacije v prihodnje več pozornosti posvetiti mehanizaciji.

Med najpomembnejšimi sklepi, ki so jih sprejeli na tem sestanku, sta prav gotovo tista, v katerih se zavzemajo za akcijo v republiškem merilu za preprečevanje odhoda naših ljudi na delo v tujino, in da Komunalni zavod za zaposlovanje v Celju prične s takojšnjo akcijo pri osnovnih šolah v občinah Šmarje in Šentjur za zainteresiranost učencev za delo v gradbeništvu. Delovne organizacije pa se obvezujejo, da bodo pri tej akciji vsestransko sodelovale.

Pobuda za tak sestanek in zaključki so prav gotovo pomembni za razvoj gradbeništva ne samo v celjskem bazenu, ampak tudi v republiki. Problem odhoda naših delavcev v tujino je gotovo zrel, da o njem razpravlja Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev in ostali medobčinski odbori v republiki. Prepričani smo, da se da z odločno akcijo marsikaj spremeniti v korist slovenskega gradbeništva.

MILAN BRECL

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970
Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA

Za vas izdeluje
BREST Cerknica

NAŠA SERIJA PRISPEVKOV NA TEMO: »PAKET UKREPOV PROTI NELIKVIDNOSTI — KAJ JE TO?«

Želje, potrebe in možnosti

Deljena mnenja slovenskih bančnikov o poskusu Privredne banke Zagreb, da bi v okvirih multilateralne kompenzacije vplivala na zmanjševanje obsega nelikvidnosti

Pred štirinajstimi dnevi smo pod naslovom »Zagrebški poskus v drugem krogu« pisali o zamisli Privredne banke Zagreb, da bi s serijo multilateralnih kompenzacijskih poslov trajneje skušala vplivati na stopnjo likvidnosti jugoslovanskih delovnih organizacij. Medtem ko še čakamo na dokončne rezultate »drugega kroga« kompenzacij omenjene banke, bi tokrat zabeležili dve mnenji slovenskih bančnikov o navedeni pobudi zagrebških kolegov.

Kar takoj velja zapisati, da med slovenskimi bankami tudi pri »drugem krogu« multilateralnih kompenzacij Privredne banke Zagreb »manjka« najmočnejša med njimi Kreditna banka in hranilnica Ljubljana.

Kje se skrivajo vzroki, da se KBH Ljubljana ni priključila pobudi zagrebške Privredne banke in zakaj so brez večjih dvomov to akcijo tokrat podprle druge, po svojem potencialu sicer manjše slovenske banke?

»SLABŠE NE BO, BOLJE PA BI LAHKO BILO!«

Za mišljenje o tej zadevi, ki je zlasti pri »prvem krogu« precej razburkala slovenske gospodarstvenike, smo najprej zaprosili Slavka Rovterja, direktorja Kreditne banke in hranilnice v Novi Gorici. Odgovoril je:

»Ugotavljamo, da mnoga podjetja — naši komitenti precej poslujejo s podjetji, ki so se pri svojih bankah vključila v omenjeni kompenzacijski posel. Prav zato smo šli tudi mi zraven, kot se temu reče. Glede na določila in postopek pri kompenzaciji pri zadevi navsezadnje tudi nimamo česa izgubiti. Lahko pa se obrne na bolje; hočem reči, da bi po tej poti morda terjatve in obveznosti naših podjetij spravili na nižjo raven. Če pa bi se to zgodilo, je toliko manj nevarnosti, da bi naši komitenti prišli pod udar predpisov proti nelikvidnosti. To pa bi avtomatično povzročilo, da bi se zmanjšal pritisk na različne ‚rešilne' in njim podobne kredite. Skratka: ker slabše gotovo ne bo, bolje pa bi lahko bilo, v akciji Privredne banke Zagreb sodeluje tudi naša banka.«

ČE NI POTREB, TUDI ŽELJA NI!

Po besedah Mira Gasparija, pomočnika direktorja direkcije za kratkoročno kreditiranje Kreditna banka in hranilnica Ljubljana nima takih obveznosti, ki bi jih lahko poravnala v okviru kompenzacije Privredne banke Zagreb. Ker torej ni potrebe, tudi ni želja, da bi KBH Ljubljana sodelovala v tem poslu. Razen tega pa obstaja tudi bojazen, da bi v primeru, če bi se KBH Ljubljana vseeno vključila v ta posel, njeni komitenti poskušali na račun vključitve v kompenzacijo odložiti plačilo že zapadlih obveznosti. To vsekakor ne bi koristilo interesom KBH Ljubljana.

»Sicer pa bi rad poudaril,« je dejal Miro Gaspari, »da naša banka v načelu pozdravlja pobudo Privredne banke Zagreb, ki skuša na svoj način vplivati na znižanje stopnje nelikvidnosti pri svojih komitentih in prek njih tudi pri drugih gospodarskih organizacijah v državi. Vendar v naši banki menimo, da bi nekaj podobnega morali organizirati v merilu celotne države, da bi zadeva v resnici uspela na vsej črti. Kot nosilca posla imata zdaj namreč sproten vpogled v stanje kompenzacije med njenim samim potekom zgolj INA in privredna banka. Če pa bi na primer, bilo dogovorjeno, da bi nekatere podatke sproti dobile tudi druge banke, bi le-te lahko tudi sproti ukrepale, denimo z premostitvenimi krediti, da se tako veriga kompenzacij ne bi prehitro pretrgala. Prav to govori v prid trditvi, da bi zadevo morali organizirati na jugoslovanski ravni in po enotnih načelih. Veseli me, da k temu, po prvih dveh poskusih, zdaj teži tudi Privredna banka Zagreb kot pobudnik akcije.

Čeprav se zdi, da se naša banka pri vsem tem in na sploh pri poskusih za zmanjšanje vsesplošne nelikvidnosti nekako izmika, je resnica ravno v nasprotnem. Že od julija 1969 leta sodelujemo v medbančnih kompenzacijah, ki potekajo pod okriljem Združenja jugoslovanskih bank. Način teh kompenzacij je, poenostavljeno rečeno, naslednji: banka A, na primer, dolguje našemu komitentu, ki je dolžnik nekoga tretjega. V tem primeru banka A ponudi kredit naši banki. Mi kredit posredujemo našemu komitentu, da poravna svoj dolg. V bistvu torej gre za isto, le v manjšem obsegu kot pri kompenzaciji v okviru Privredne banke Zagreb. Rezultat tega načina poslovanja je, da so podjetja — naši komitenti pobotali precej milijard kreditov in drugih obveznosti. Skratka: pomagali smo rešiti tisto, česar na noben drug način ne bi zmogli. Še to: razmišljamo o tem, da bi pri medbančnem kliringu dosegli večjo prožnost in tudi ugodnejše pogoje za naše komitente. Eden od predlogov je, da bi v okviru teh kliringov odobravali kredite do 90 dni in po 7,5 % obrestni meri, kar je za podjetja ceneje kot katerakoli druga oblika sedanjih kratkoročnih kreditov.«

VELIKI IN MAJHNI RAZLOČKI NA POTI DO SKUPNE GOVORICE

Upoštevaje navedena dva odgovora, ki povzemata tudi obe stališči, ki sta se med slovenskimi bančniki izoblikovali v zvezi z multilateralno kompenzacijo pod okriljem Privredne banke Zagreb, seveda ni mogoče reči drugega, kot da imata naša sobesednika vsak po svoje prav. Želje, potrebe in možnosti se v obeh primerih očitno toliko razlikujejo, da sta s stališča navedenih bank njuni odločitvi edino pravilni in sprejemljivi, v končni posledici pa tudi koristni za njune komitente.

Pri tem za komitente le nastajajo različne posledice. Sredstva, do katerih pridejo podjetja v okviru multilateralne kompenzacije, so na primer »cenejša« od tistih, ki jih dobijo prek medbančnih kliringov. Razloček je v tem, da finančne transakcije niso ravno poceni, oziroma so vsekakor dražje od prispevka na vrednost opravljene kompenzacije v okviru Privredne banke Zagreb. Odobravanje kreditov pod ugodnejšimi pogoji, o čemer je spregovoril tovariš Gaspari, zatorej verjetno pomeni poskus, s katerim naj bi ovrgli zelo razširjen očitek, da banke — če le morejo — »odirajo« svoje komitente.

Iz razgovora s predstavniki Privredne banke Zagreb (glej predzadnjo številko DE) in iz današnjih pomenkov lahko slednjič tudi razberemo, da naše banke, čeprav po različnih poteh, le težijo k temu, da bi izoblikovale enotno politiko pri razreševanju nelikvidnosti gospodarstva. To je vsekakor hvalevredno prizadevanje, velja pa pripisati, da ob vseh dobrih namerah in poskusih rezultat le ne bo optimalen, če bi prevladala težnja, da morajo banke za vsako ceno zavarovati najprej lastne koristi.

Zakaj to trdimo? Samo zato, ker bi želeli opozoriti, da bi se na ta način samo še nadaljevalo osiromaševanje gospodarstva. Na to pa v sedanjih razmerah ne bi mogli pristati.

Milan GOVEKAR

BREST POHIŠTVO

PRED SPREJEMOM DRUŽBENEGA PROGRAMA RAZVOJA JUGOSLAVIJE DO 1975. LETA

KAJ V »ROKAH« FEDERACIJE?

Federacija naj bi poslej zagotavljala in usmerjala sredstva za razvoj nerazvitih področij, v njeno pristojnost pa naj pride tudi dajanje supergarancij v mednarodnih finančnih poslih

Kakor je znano, doživljajo smernice zveznega izvršnega sveta za izdelavo družbenega načrta razvoja Jugoslavije do leta 1975 v odborih zvezne skupščine dokaj vroč sprejem. Nekateri jim očitajo preveliko načelnost, prepogosto uporabo neodgovornega želelnika »naj bi« ali neodločnega velelnika »treba je«, drugi premajhno skrb za rast tega ali onega področja družbenih dejavnosti, nekateri spet ponavljanje neuresničljivih vizij itd. Vendar pa bi deklarativnost smernic niti tako zelo ne motila, če ne bi prav s takšnimi formulacijami omogočale, da si bo federacija lahko še naprej prilaščala vlogo razsojevalca pri usmerjanju razširjene reprodukcije, čeprav je ta vloga (razumljivo, predvsem načelno) že zdavnaj v rokah »asociacij združenega dela«.

Zato ne bo odveč, če si zdaj, ko zvezni družbeni načrt našega bodočega razvoja še ni dobil dokončne podobe, na kratko ogledamo, kako je doslej potekala decentralizacija zveznih gospodarskih pristojnosti in na kaj naj bi omejili (s srednjeročnim planom) vlogo federacije v prihodnje.

Investicijsko-intervencijsko dejavnost zveznih organov omejujemo že skoraj desetletje, vendar pa je ta proces v praksi zelo počasen, ker hkrati sprejemamo tudi nove konkretne odločitve, ki je zanje odgovorna federacija.

Tako je v resoluciji o gospodarski politiki in o ukrepih za nadaljnje uresničevanje družbenega načrta za razvoj Jugoslavije od leta 1966 do leta 1970, ki jo je sprejela zvezna skupščina v jeseni 1968, jasno povedano, da si federacija ne bo več nalagala obveznosti na dosedanji način, da pa bo izpolnila vse obveznosti, ki jih je prevzela po družbenem načrtu za obdobje od 1966. do 1970. leta. Če bi jih ne mogla izpolniti do leta 1970 zaradi pomanjkanja sredstev, jih bo izpolnila — tako je zapisano v načrtu — neposredno po letu 1970.

Ta stališča so ponovno potrdili sklepi predsedstva ZKJ o perečih vprašanjih družbeno-ekonomskih odnosov, sprejeti na seji 14. oktobra 1969. leta: v njih je jasno povedano, naj se sprejete obveznosti federacije v srednjeročnem načrtu ne spremenijo. Federacija naj jih izpolnjuje v skladu z dotokom za to namenjenih sredstev do konca leta 1970 ali neposredno po letu 1970. Federacija naj ne prevzame nobene nove obveznosti za investicijsko izgradnjo. Brezpogojno je tudi treba spoštovati odločitev, da bodo republike in delovne organizacije — investitorji krili vse morebitne nove obveznosti (prekoračitve) pri gradnji objektov, ki jih sofinancira federacija.

Praksa pa kaže, da se ponavljajo dogodki iz preteklosti in da federacija na neposreden ali posreden način še vedno prevzema obveznosti, ki obnavljajo njene funkcije v naslednjem obdobju, to je njeno vlogo kot neposrednega financerja investicij.

Tako tudi informacija o sredstvih in obveznostih izven proračunske bilance federacije za leto 1970 ne daje jasne podobe o tem, katere obveznosti so nastale ali pa se povečale po sprejemu resolucije v zvezni skupščini v letu 1968. V gradivu je, denimo, navedeno, da se primanjkljaj izvenproračunske bilance federacije povečuje med drugim tudi zato, ker bo priliv sredstev za izvenproračunsko bilanco federacije marsikje manjši od pričakovanega. Zmanjšanje priliva pa pomeni praktično isto kot povečanje obveznosti federacije.

Pri obravnavi razmejitve investicijsko-intervencijskih funkcij med federacijo in republikami je nujno treba upoštevati, da centralizacija finančno pomembnih odločitev in ukrepov na ravni federacije nujno povzroča konflikte, ker zaradi specifičnosti razvojnih pogojev ni mogoče uglasiti in centralizirati problemov na skupni imenovalec.

Zaradi tega je nujno, da se investicijsko-intervencijske funkcije federacije po izpolnitvi že prevzetih obveznosti omeje že sedaj samo na dve področji. Leti naj bi po predlogu gospodarstva bili:

- zagotavljanje in usmerjanje sredstev za razvoj nerazvitih področij, kar je politično splošno sprejeta obveznost federacije tudi v prihodnjem obdobju;
- dajanje supergarancij federacije v mednarodnih finančnih poslih, kar sicer ni posledica naših notranjih gospodarsko-političnih odnosov, ampak zahteva tujih partnerjev, ki velikokrat vztrajajo pri najvišji obliki garancije, ki jo je sploh mogoče zahtevati.

Nesmiselno bi bilo, da bi se naša država zaradi jasnih mednacionalnih odnosov na finančnem področju odrekala prilivu tujega kapitala. Supergarancije federacije kaže torej v takih poslih obdržati tudi v prihodnje, vendar pa bi morali v pogodbe vnesti zagotovila, ki bodo preprečevala, da bi federacija postala pozneje, zaradi izdanih garancij, dinarski ali devizni plačnik prevzetih obveznosti. Dajanje supergarancij federacije bi zato morali v vsakem posameznem primeru odobriti zbor narodov, poslovne banke ali delovne organizacije pa tudi republike. Kolikor bi kljub temu morala federacija izpolniti obveznosti iz naslova supergarancij, naj bi take obveznosti plačali iz rednih proračunskih sredstev in iz njene redne devizne kvote.

Iz takšne opredelitve vloge federacije v razširjeni reprodukciji — ki smo se zanjo že nekajkrat načelno dogovorili! — samo po sebi izhaja, da bi federacija v prihodnje ne smela več zbirati sredstev za kakšne druge namene (npr. za kreditiranje izvoza opreme), ali si lastiti in obračati denar gospodarstva (denimo tako imenovani državni kapital). Federacija naj bi gospodarila le s sredstvi proračuna (sklad za razvoj manj razvitih bi imel samostojne vire in izdatke), na osnovi sklepov zvezne skupščine, ki proračun sprejema.

Da pa ne bi ostalo spet le pri besedah, bi te omejene pristojnosti federacije morali končno enkrat vpisati tudi v program našega razvoja. Potem bi predlog takega programa najbrž tudi ne požel toliko kritike, kot je je prav sedanji!

V. B.

Samopostrežna restavracija Center Maribor

PREŠERNOVA ULICA 8

vam nudi v svojih prostorih bogato izbiro vseh vrst jedil in pijač

V slaščičarni Domino nudimo dnevno sveže pecivo in expres kavo.

Obiščite naše gostišče Pri treh ribnikih.

VSEM OBČANOM ČESTITAMO OB 25. OBLETNICI OSVOBODITVE!

KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC

ŠKODLJIVA RAST CEN

Že vse mesece letošnjega leta cene naglo naraščajo, a najhitreje pri proizvajalcih potrošnih dobrin. Tako so se cene industrijskih proizvodov v letošnjem marcu dvignile za 7 odstotkov v primerjavi z lanskim, a najbolj, za 24 odstotkov, so v enem letu narastle v lesni industriji. Tudi v mnogih drugih gospodarskih panogah je povečanje cen preseglo 8 odstotkov, le naftna industrija jih je znižala. Sicer pa tudi ta podatek najbrž ne bo več dolgo držal, saj je mogoče slišati kar precej predlogov, naj bi tudi tu cene zvišali, če ne bencinu pa vsaj olju za gospodinjstvo.

Zakaj cene tako naglo naraščajo? Največkrat pravimo, da zaradi vse večjih osebnih dohodkov in uvoza, inflacije. Dejstva pa pričajo, da je že v organizaciji naše družbe in v njeni kratkoročni in dolgoročni ekonomski politiki vgrajen sistem dviganja cen. Preprosto rečeno: država (federacija pa tudi republike in občine) kakorkoli se že zaklinja, da bo vodila politiko umirjenega gospodarskega razvoja, se s svojimi praktičnimi materialnimi odločitvami odloča za politiko dviganja cen. Tako imamo proračunski in neproračunski deficit. bančni deficit, deficit družbenih skladov, »nepokrite« obveznosti federacije, republik, pokrajin, občin in družbenih skladov, kar vse je posledica nerealne ocene dohodka gospodarstva. Skratka, sedanji obseg družbene porabe in sistem različnih prispevkov in drugih oblik prelivanja dohodkov, vnašata toliko neekonomskih elementov v ekonomski sistem, da so tržni odnosi, ko gre za cene, drugotnega pomena.

Po ugotovitvah zveznega zavoda za cene vplivata na sedanje razmere na trgu predvsem izrazito visoka poraba na vseh področjih in počasnejši razvoj industrijske proizvodnje. Vse to, razumljivo, povzroča naraščanje poslovnih stroškov v gospodarstvu ter ustvarja nova strukturna neskladja, ki jih ni mogoče odpraviti drugače kot s povečevanjem cen na domačem trgu.

Zvezni izvršni svet je lani dovolil povečanje cen na domačem trgu pri nekaterih reprodukcijskih materialih, v začetku letošnjega leta pa je izdal odlok o povečanju cen za prevoz blaga v železniškem prometu (za 9 %) ter o zvišanju cen za električno energijo za gospodarstvo. Ta zvišanja cen bi morala vplivati na drugačno delitev dohodka v gospodarstvu. Toda razmere na trgu in položaj številnih proizvajalcev so takšni, da bodo ti nujni popravki nedvomno spodbujali naraščanje cen tudi v drugih gospodarskih panogah.

Zaradi dvojnosti v režimu cen ter v zunanje-trgovinskem in deviznem režimu se bodo cene zlasti na nekaterih področjih še povečevale. Podatki zveznega tržnega inšpektorata namreč kažejo, da je v začetku leta več kot 100 proizvajalnih organizacij povečalo cene za svoje proizvode, nekatere celo za 50 %. Za trgovske organizacije je ugotovljeno, da so kršile predpise o cenah zlasti z zaračunavanjem večjih marž pri proizvodih osnovne porabe in pri blagu, ki ga primanjkuje. Tudi pri storitvah je prišlo, kljub nespremenjeni stanarini, do občutnega porasta cen. Komunalne organizacije v večini mest zahtevajo povečanje cen za svoje storitve. V največ primerih so v mestih tudi že povečali prispevek za uporabo zemljišča, cene za vodo, cene za centralno kurjavo in drugo. V večini krajev tudi pekarska podjetja zahtevajo, naj jim občinske skupščine dovolijo povečanje cen za kruh.

Kdo je kriv za tako naglo rast cen? Gospodarstvo, trgovina, zveza, občine? Nihče od naštetih sam zase, kajti glavni krivec za znižanje življenjske ravni delovnih ljudi je slej ko prej prepočasno in nedosledno uresničevanje reforme. Iz gospodarstva odtegujemo preveč dohodka, zaradi česar se ohranjajo stari odnosi v poslovanju. Gospodarstvo zato ni sposobno opravljati normalnih poslovnih operacij s svojimi sredstvi. To velja tudi za poslovanje trgovine, ki ji takšno stanje zožuje njene operativne poslovne možnosti. Podjetja so prisiljena najemati kredite za tekoče poslovanje, pri čemer pa visoka obrestna mera ne vpliva spodbudno na ekonomsko sposobnost vseh udeležencev v blagovnem prometu.

Sedanje razmere na trgu torej terjajo odločne ukrepe za hitrejši razvoj družbenega življenja — še zlasti industrijske proizvodnje. Toda visoka konjunktura na domačem trgu hkrati zahteva, da čimprej poiščemo rešitve tudi v politiki delitve in v davčni politiki, kar pomeni, da sprejmemo širši spekter ukrepov, s katerimi naj bi zagotovili bolj umirjeno gibanje na trgu.

Brez tega ne bo mogoče ohraniti sedanjih, z reformo utrjenih odnosov med cenami, niti ne sedanje, tudi že za globlje žepe visoke ravni cen.

VINKO BLATNIK

inles PRODAJA POLKNA VRATA OKNA ribnica NA KREDIT

pohištvo
in oprema
za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

Na dobri poti

Pred 15 leti še obrtna delavnica, zdaj je »Rožnik« že moderna industrija

Prvega maja je poteklo leto dni, odkar se je ljubljansko Podjetje za izdelavo modne obutve »Rožnik« uradno preselilo v nove prostore na Tržaški cesti. Novi proizvodni prostori so omogočili kolektivu povečanje proizvodnje in, kar je še bolj razveseljivo, omogočili so zaposlitev novih delavcev.

Kljub sodobnim novim prostorom pa modernizacija v »Rožniku« še vedno ni končana. Kolektiv namerava kupiti še nekaj novih strojev, tako na primer tekoči trak za šivalnico in nov šivalni stroj, saj predstavlja šivalnica ozko grlo v proizvodnji.

Podjetje »Rožnik« proizvaja danes izključno modne ženske čevlje, po katerih je pri nas iz leta v leto večje povpraševanje. Kljub temu, da izdelamo v Jugoslaviji letno blizu 53 milijonov parov čevljev letno, pri »Rožniku« nimajo težav z zalogami. Skladišča so prazna, saj je vsa proizvodnja prodana vnaprej. Dnevno izdelajo v podjetju »Rožnik« štiristo do petsto parov čevljev, ali skoraj štiri pare na zaposlenega; ko pa bo modernizacija podjetja zaključena, bo produktivnost še porasla.

Po preselitvi v nove prostore, od tega je sedaj leto dni, se je kolektiv povečal za 35 delavcev, promet pa za 46 odstotkov. Plan za letošnje leto predvideva promet v vrednosti 5 milijonov novih dinarjev, do leta 1975 pa naj bi se podvojil.

—U

PRI PROIZVAJALCIH V LJUBLJANSKEM AGROKOMBINATU »BARJE«

Tradicija vendarle izgineva

O nercih, pa ne samo o njih ● Razgovor v dvoje o tem, kaj so storili in kaj še nameravajo narediti ● Začel se bo razgovor v troje

Radovednost mi je zbudil kar najbolj prozaičen oglas v dnevnem časopisju sredi zimskih mesecev, ki je ponujal strojene nerc kožice. Reklamo si je delal ljubljanski Agrokombinat »Barje«.

Moram pa priznati, da sem ljubljanski agrokombinat »Barje« doslej še najbolj poznal po »grehih«, ki jih je pred leti storil z odprtimi hlevi za govejo živino.

Bržčas v tem nisem edini.

x x x

Naključje je hotelo, da sva se vnovič srečala na sindikatih. Pred dnevi, ko je republiški odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije obravnaval predlog smernic o nadaljnjem razvoju kmetijstva pri nas, ki ga je že dan za tem sprejelo tudi vodstvo slovenskih komunistov.

France Martinc je bil pred leti predsednik slovenskega sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije. Zdaj je že nekaj let direktor Agrokombinata »Barje«.

— Kaj ko bi se dobila, sem predlagal preko mize. Zdi se, da bi lahko marsikaj povedal.

— Zgovorjena, me je brez posebnega ovinkarjenja in motoviljenja odpravil.

Tako sem pred dnevi potrkal na vrata njegove pisarne.

— No, zdaj pa povej, kaj je s tistimi nerci. Trgovina, vezani posli, profitarstvo.

Ni zameril. Peljal me je k omari, jo odprl in pokazal:

— Mislim, da je še kakih osemsto kožic. Omaro bodo najbolj spraznili Italijani, nekaj pa tudi domači trgovci. A da boš vedel, nerci so se skotili in zrasli pri nas, prav v tistih odprtih hlevih v Vnanjih goricah, zavoljo katerih je bilo pred leti toliko hude krvi. Tudi kožice bi ustrojili doma, če bi bila naša industrija sposobna to delo kvalitetno opraviti. Tako pa so jih strojili Nemci. Čedna stvar, ali ne? Tudi v kombinatu smo zadovoljni s farmo nercev.

Potem se je razgovoril kot dež, ki je prav tedaj v curkih namakal barsko zemljo. Natresel je predme papirjev, nato pa me posadil še v avto in me potegnil na obrate.

x x x

Ko bi hotela okrog in okrog prevoziti posest Agrokombinata »Barje«, bi potrebovala dnevnico in bržčas še nočnino, če bi se le količkaj pomudila na obratih. Poljedelsko živinorejski obrat kombinata namreč v letošnjem letu gospodari le na nekaj manj kot 2.382 hektarih skupne površine, sadjarsko vrtnarski obrat pa se ponaša s približno 230 ha plantažnih nasadov. O razsežnosti kombinata slednjič priča tudi podatek, da ima delovna organizacija zasnovane dolgoročne kooperacijske odnose z več kot 1000 kmečkimi gospodarstvi, da ima kombinat, med drugim, deset mesnic, tri točilnice, dva bifeja in petnajst trgovin z mešanim blagom.

Ko sem že pri predstavljanju: Agrokombinat »Barje« je v minulem letu v povprečju zaposloval 401 delavca. Znotraj kombinata deluje šest obratov: uprava, maloprodaja, strojni obrat, kooperacija, sadjarsko-vrtnarski obrat in poljedelsko-živinorejski obrat. Slednji štirje obrati pravzaprav predstavljajo štiri osnovne smeri poslovne usmeritve kombinata. Zaključni račun za minulo poslovno leto pa izpričuje, da je kombinat dosegel za 55,322.130 N-dinarjev stroškov in za 55,837.396 N-dinarjev dohodkov. Leto poprej se je kombinat še šibil pod negativno razliko v višini dobrih 850,00 N-dinarjev, pred tedni izdelani zaključni račun za minulo poslovno leto že izkazuje pozitivno razliko med stroški in dohodki v višini več kot 550.000 N-dinarjev.

Zato so seveda lahko popravljali tudi osebne dohodke: poprečni mesečni zaslužek je znašal v agrokombinatu v minulem letu 960 N-dinarjev, leto poprej pa le 815 N-dinarjev.

— Martinc, čemu potemtakem toliko vpitja o tem, da so trenutne razmere krivične za kmetijskega proizvajalca.

— Ker tudi v resnici so! Kdor hoče, lahko dobi skladovnico podatkov o tem, da so cene industrijskim izdelkom, reprodukcijskemu materialu in surovinam znatno bolj narasle, kot pa so se v tem času dvignile cene kmetijskim proizvodom. Z reformo določeni odnosi so že zdavnaj izmaličeni, pa to še ni vse. Naš sindikat ima zato prav, ko opozarja na to dejstvo in na vse posledice, ki izvirajo iz njega.

Že naslednji trenutek pa je Martinc spet direktor;

— Vsa proizvodnja v kombinatu sicer še ni rentabilna, čeprav si intenzivno prizadevamo poiskati najbolj donosne proizvode. Poljedelstvo in živinoreja še vedno proizvajata z izgubo. Kljub težavam pa pri nas živine nismo potolkli.

Za to svojo trditev pa je imel dva prepričljiva dokaza, tudi če mi ne bi razkazal čred na posestvih Jesenkovo in Bokalce. Poprečno število krav v kombinatu se je v minulem letu dvignilo na 795, medtem ko jih je bilo leto poprej v povprečju le 787. In medtem ko je kombinat v letu 1968 proizvedel 24.635 hl mleka, ga je v minulem letu že 27.000 hl.

Martinc mi tudi pripoveduje, da se rešujejo na najrazličnejše načine. Tako, da si prizadevajo ustvariti za proizvodnjo mesa in mleka najbolj primerno plemensko čredo. Posestvo na Bokalcah je na primer pri proizvodnji mleka že ustvarilo pozitivno razliko med lastno in prodajno ceno. Z intenziviranjem proizvodnje se resnično da marsikaj doseči: na posestvu Jesenkovo so na primer v tako imenovanem anemičnem pitanju telet za belo meso že dosegli dokaj visoko-rentabilno proizvodnjo.

Torej je vendarle zveza med odprtimi hlevi in nerci.

Logika sklepanja je bila sila preprosta: kombinat tudi sam kolje in predeluje meso, pri tem pa nastajajo odpadki, ki bi jih sicer bilo treba uničevati.

— Namesto tovrstnih naprav smo kupili matično čredo nercev, ki se hranijo prav s temi odpadki, odprte hleve v Vnanjih goricah pa smo preuredili v farmo. Nekaj ljudi je dobilo delo, vsi skupaj pa dovolj dober zaslužek.

Ko mi je razkazal farmo, so pravkar na veliko izdelovali nove kletke. Še nekaj tednov in samičke bodo skotile. Farma se počasi, a vztrajno širi. Martinc sicer pravi, da je to postranska dejavnost, vendar ne toliko postranskega pomena s finančne plati, kot z nekega drugega vidika.

x x x

— Kakorkoli že, neposredno potrošno zaledje kombinata je Ljubljana in njena bližnja okolica. Mesto pa potrebuje predvsem mleka, mesa, povrtnin, sadja in seveda znatno manj nerc kožic. Naš razvojni program je zato resno usmerjen k temu, da bi čez dve leti zalagali Ljubljano s polovico potrebnih količin konzumnega mleka, s plantažnih nasadov pa bomo v kratkem času oskrbeli ljubljanski trg z zadostnimi količinami sadja, ki tod uspeva. Prav tako si resno prizadevamo izboljšati oskrbo mesta s povrtninami in z mesom. To pa seveda pomeni, da v kombinatu uvajamo specializirano proizvodnjo in da si obenem, prek našega obrata za kooperacijo, prizadevamo tako specializacijo uveljaviti tudi v širšem kmetijsko proizvodnem zaledju Ljubljane.

Ta del razgovora pa je pravzaprav potekal že v troje: mimogrede sva se namreč z Martincem oglasila še v Polhovem Gradcu pri kooperantu Slavku Osredkarju.

Toda o tem drugič!

BOJAN SAMARIN

Z OBISKA V LJUBLJANSKI VOLNENKI

NJIHOVIH DESET PLODNIH LET

V desetih letih so v Volnenki za 6,35-krat povečali celotni dohodek, sklade pa za 33,4-krat ● Razmerje v delitvi čistega dohodka na osebne dohodke in na sklade znaša 30:70 v korist skladov

Zadnjih deset let je bilo za ljubljansko tekstilno tovarno Volnenka izredno pomembnih. Pred desetimi leti, ko je vodstvo podjetja prevzel Franc Pungerčar, se je namreč kolektiv odločil, da si zgradi novo tovarno. Proizvajati v mračnih, neprimernih prostorih ljubljanske Cukrarne res ni bilo več mogoče.

Danes nova tovarna Volnenke, velika 6000 kvadratnih metrov, že stoji ob Šmartinski cesti v Ljubljani. Kolektiv si jo je zgradil z lastnim denarjem, brez dinarja kredita, saj kot pripominja direktor tovarne: »Nismo si hoteli nakopati nobenih tveganj, nobenega vračanja anuitet...«

V nove proizvodne prostore, ki so sodobno opremljeni s klimatskimi napravami, z vsemi potrebnimi sanitarijami, garderobami in kopalnicami, so vložili blizu milijardo starih dinarjev.

»Zato pa je bilo potrebno veliko naporov slehernega zaposlenega v kolektivu. Po malem smo si vsi pritrgovali od ust, toda natančno smo vedeli, zakaj to delamo,« je samozavestno pripovedoval tovariš Pungerčar. »Še preden pa smo si zgradili novo tovarno — mimogrede povedano, zrasla je v desetih mesecih — so naši strokovnjaki leto dni načrtovali, študirali in analizirali, kako bomo v novih proizvodnih prostorih zasnovali tehnološki proces, kako bi, skratka sploh organizirali proizvodnjo.«

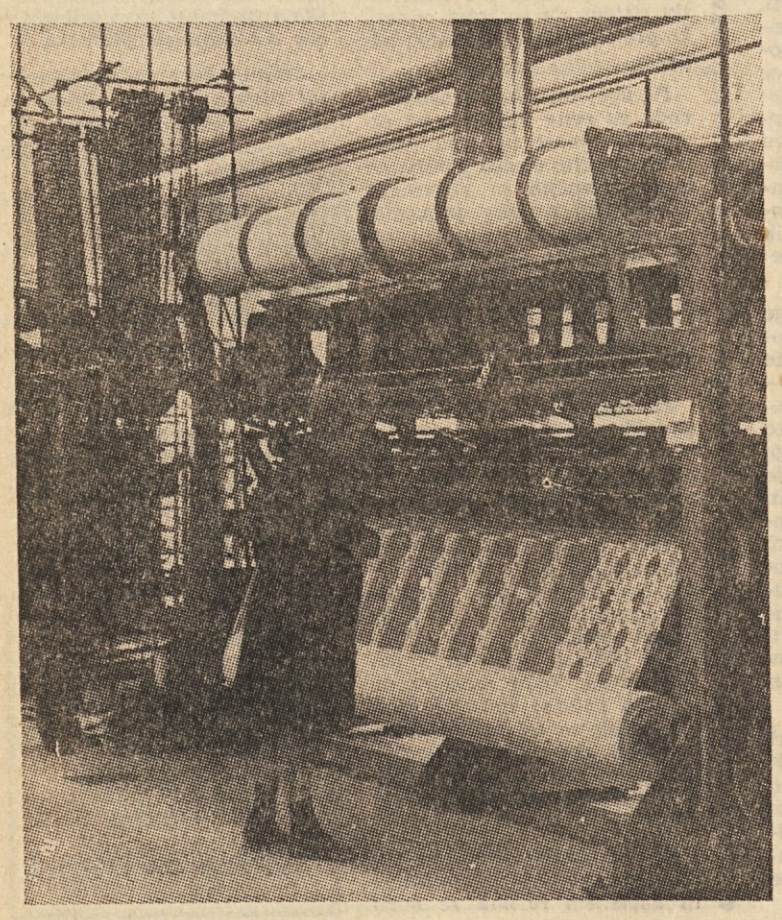

Ob tem pa, ko so v Volnenki razmišljali o novih svetlih in zračnih proizvodnih prostorih, niso pozabili na stroje, na nakup najsodobnejših strojev in na pridobivanje sposobnih mladih strokovnjakov.

»Spominjam se,« pripoveduje direktor Volnenke, »kako smo pred štirimi leti začeli izločati iz proizvodnje stare stroje in jih nadomeščali z novimi, avtomatskimi; tisti dnevi so pomenili za nas pravi praznik. Ves ta čas smo skrbeli tudi za kadre, kar potrjuje podatek, da je bilo pred desetimi leti v Volnenki le 11 ljudi s srednjo izobrazbo, danes jih je že 22; z višjo izobrazbo imamo 3 in z visoko 4 delavce.«

»Kljub temu, da ste si zgradili nove proizvodne prostore, še kar naprej delate v Cukrarni. Čemu?«

»V novo tovarno na Šmartinski cesti v Ljubljani se bomo selili postopoma. To zaradi tega, da se proizvodnja zaves, ki znaša več kot 120.000 metrov mesečno, ne bi za časa selitve niti za meter zmanjšala. Če pa bi se samo selili, bi selitev trajala več kot mesec dni. S tem ne bi zmanjšali samo proizvodnje, marveč bi izgubili tudi kupce naših proizvodov. Doslej pa smo v novo tovarno že preselili tretjino proizvodnje, do konca letošnjega leta pa moramo biti vsi pod novo streho.«

Razgovoru se je pridružil tudi Denis Žust, vodja splošnega sektorja. Takole je komentiral trenutne razmere v tovarni:

»Kljub temu, da imamo novo tovarno, se prav ob selitvi srečujemo z mnogimi težavami. Zaradi tega, ker proizvajamo praktično na dveh krajih, kar pa terja od organizatorjev proizvodnje veliko energije. Prepričan sem, da bomo tudi selitvene težave premagali, ne da bi zmanjšali proizvodnjo, ne da bi padla produktivnost, ne da bi bili prikrajšani na dohodku.«

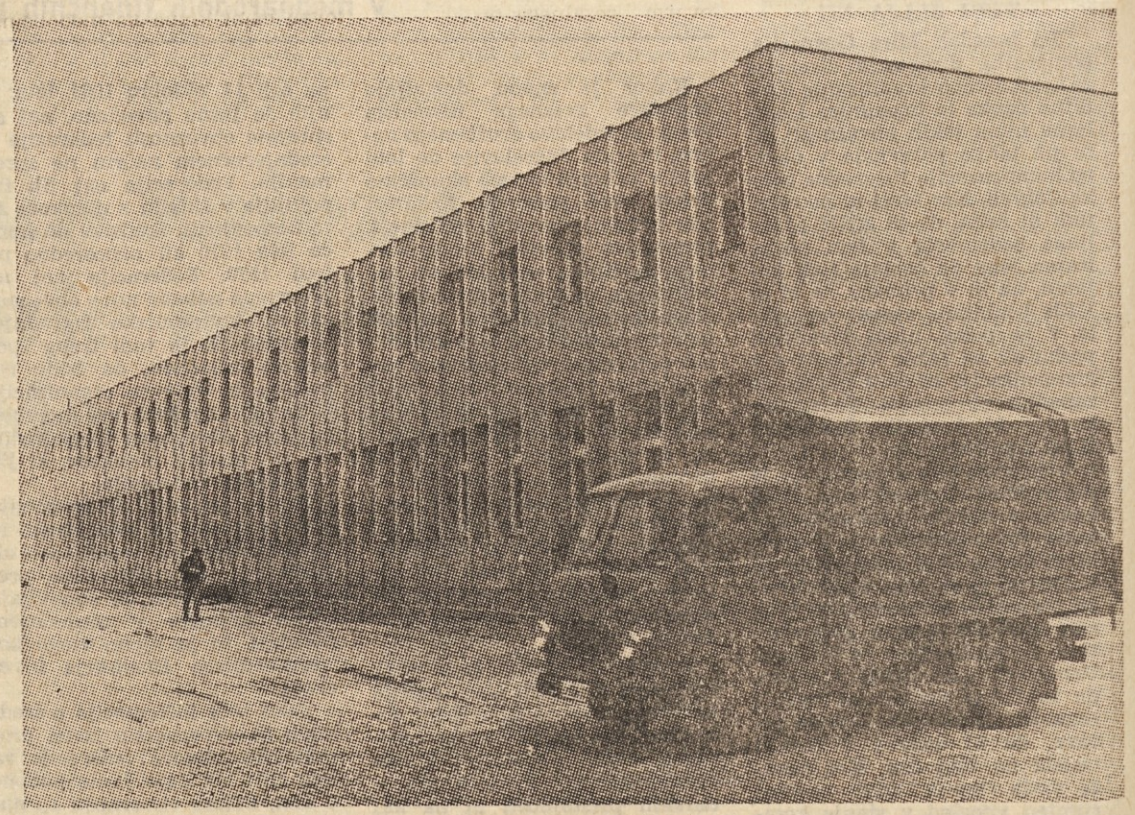

SPECIALIZACIJA VELIKO POMENI

»Ljudje še do nedavnega niso verjeli, da Volnenka proizvaja tako kvalitetne sintetične zavese različnih vrst. To da bi delali v tisti stari Cukrarni, so se spraševali,« je malce v šali pripovedoval direktor, ko se je spominjal nekaterih sejmov, kjer so razstavljali svoje proizvode. Toda vendarle — bilo je res. Ob postopni modernizaciji proizvodnje je tudi specializacija v izdelovanju sintetičnih zaves omogočila kolektivu takšno akumulacijo, da se je lahko lotil obsežnih investicijskih naložb, ne da bi mu bilo potrebno pri tem najemati posojilo.

»Specializacija proizvodnje za nas pomeni veliko,« pravijo danes v Volnenki. »Ne samo, da ob takšni proizvodni usmeritvi dosegamo evropsko kvaliteto, pa tudi v cenah smo konkurenčni in še znižujemo jih. Specializacija nam je tudi omogočila takšen obseg proizvodnje, da se že bojim, da bodo tudi novi prostori v kratkem pretesni. Najnovejša strojna oprema, ki jo bomo montirali že letos, bo namreč že naslednje leto omogočila kar za tretjino večjo proizvodnjo zaves.«

ZAVIDANJA VREDNI REZULTATI

Blizu 200-članskemu kolektivu Volnenke bi storili krivico, če ne bi omenili nekaterih njegovih poslovnih rezultatov, še zlasti zato, ker ti podatki uvrščajo Volnenko na prvo mesto v Sloveniji in v Jugoslaviji med tekstilnimi podjetji. V desetih letih so v Volnenki za 6,35-krat povečali celotni dohodek, neto sklade so v istem obdobju povečali kar za 33,4-krat, vrednost osnovnih sredstev se je povečala za več kot 18-krat. Podjetniška akumulacija na zaposlenega že presega 60.000 novih dinarjev, razmerje pri delitvi čistega dohodka na osebne dohodke in na sklade pa znaša 30 : 70 v korist skladov. In še to: poprečni osebni dohodek na zaposlenega trenutno znaša blizu 1400 novih dinarjev.

M. Ž.

● NOVO MESTO

Za nedeljski avtomobilski rally DOLENJSKA OSMICA 1970, ki se bo začel 10. maja ob 10 uri na Glavnem trgu v Novem mestu, se je do minulega torka prijavilo 31 tekmovalcev. Žal je za tekme prijavljenih le pet tekmovalk, čeprav je kategorija za ženske ločena in so tudi zanje poleg pokala in diplom pripravljene lepe praktične nagrade, ki so jih prispevala novomeška podjetja Novotehna, Novoteks, Krka, Novoles in Labod.

Nekaj več kot 200 km dolga proga poteka skozi Trebnje, Sevnico, Krško, Kostanjevico, Šentjernej, Metliko, Črnomelj, in Sotesko do Otočca, kjer bo rally zaključen s spretnostno vožnjo. Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo ob 17. uri v restavraciji motela na Otočcu. Prireditelji predvsem želijo, da bi prireditev potrdila ugled dolenjskih avto-moto društev in bila hkrati učinkovita propaganda za naravne lepote dolenjske pokrajine. *a.*

● SLOVENSKA BISTRICA

V okviru občinskih sindikalnih športnih iger je bilo v organizaciji sindikalne organizacije delovnega kolektiva IMPOL iz Slov. Bistrice in njegove strelske družine tekmovanje v streljanju z zračno puško ekipno in posamezno. Tekmovanja se je udeležilo 11 ekip.

Največ uspeha so imele ekipe IMPOLA. Vrstni red je bil naslednji: 1. IMPOL I. ekipa, 2. IMPOL II. ekipa, 3. ŽTP Pragersko, 4. IMPOL III. ekipa, 5. LIP Oplotnica.

V konkurenci posameznikov so člani IMPOLA slavili kar trojno zmago. 1. Rudi Bohak (Impol), 2. Ivan Lorenci (Impol), 3. Anton Rjavec (Impol).

Najuspešnejši tekmovalci bodo sestavljali občinsko ekipo na medobčinskem srečanju šestih sosednjih občin iz Hrvaške in Slovenije v okviru tekmovanj v »tednu bratstva in prijateljstva.« *V. HORVAT*

● CELJE

Pred dnevi so v okviru celjskih sindikalnih športnih iger zaključili svoje tekmovanje šahisti, ki so tekmovali v treh jakostnih ligah. Sodelovalo je 25 ekip iz prav tolikšnega števila kolektivov. Tekmovanje je trajalo približno mesec dni.

Rezultati:

I. liga: 1. Ingrad 27, 2. Cinkarna 26, 3. Kovinotehna 18,5 točk.

II. liga: 1. Železarna 27, 2. Prosveta 25,5 3. Izletnik 22 točk.

III. liga: 1. PTT 33, 2. Geodeti 27,5, 3. Finomehanika 26,5 točk.

Najboljši posamezniki na prvi deski so bili Pešec (Železnica), Bervar (prosveta) in Ojstrež (Cinkarna). *T. G.*

● SLOVENJ GRADEC

Konec aprila je ObSS v Slovenj Gradcu organiziral v sodelovanju z občinsko strelsko zvezo tekmovanje z zračno puško za ekipe in posameznike. Tekmovanja, ki je bilo sicer odlično pripravljeno, so se žal udeležile le tri ekipe. V dokaj izenačeni borbi je zasedla ekipa Velenja prvo mesto. Sledita ji ekipi Slovenj Gradca in Dravograda.

Rezultati — ekipno: 1. Velenje 1968, 2. Slovenj Gradec 1643 in 3. Dravograd 1415 krogov. Posamezno: 1. Ivan Rogelšek 351, 2. Ervin Seršen 350, 3. Franjo Žučko 344 krogov itd.

IVAN LOGAR

NA OBISKU PRI DELAVCIH — ŠPORTNIKIH V RAVENSKI OBČINI

Rekreacija za boljše počutje zaposlenih

Rekreacija in športno udejstvovanje ljudi sta v današnjem, vse hitrejšem, živahnejšem ter raznolikem življenjskem ritmu nujno potrebna. Koristnost in potrebnost tovrstnega udejstvovanja so potrdili številni medicinski strokovnjaki, psihologi in tudi mnogi drugi ljudje. Posebej zaposleni tako v uradih kot v tovarnah pri strojih ali na gradbiščih, so po fizično in psihično napornem delu potrebni prav rekreacije in aktivnega odmora. Številni poskusi v več zahodnih deželah so pokazali, da zaposleni delavci, ki se športno udejstvujejo za svoje boljše telesno in duševno počutje, dosegajo pri delu boljše rezultate kot drugi. Seve, tega ne gre posploševati, pač pa je to dejstvo, ki ga vsekakor ne gre zapostavljati.

Rekreacija in aktiven odmor pri nas še nista dosegla takšne stopnje kot v nekaterih zahodnih deželah, kljub temu da sta se zadnja leta zelo razmahnila. V številnih kolektivih je opaziti načrtna prizadevanja na tem področju, pridružile pa so se tudi sindikalne organizacije, ki so pokazale precejšnjo mero razumevanja za to dejavnost.

Med najprizadevnejše na tem področju v Sloveniji sodijo nedvomno ljudje v ravenski občini. Pred leti ustanovljena komisija za šport in rekreacijo pri ObSS se je pred dvema letoma pridružila občinski zvezi za telesno kulturo in se obenem preimenovala v strokovni odbor za rekreacijo. Odločitev je bila pravilna in zelo koristna. Novi odbor pri Občinski zvezi je zaživel in kaj hitro so bili tu že prvi rezultati. V občinskem merilu je leta 1968 pripravil odbor tekmovanja v nogometu, odbojki, smučanju, kegljanju, šahu, sankanju, streljanju in še nekaterih športih. Tudi delovni kolektivi so prirejali interna tekmovanja.

Posebej velja pri tem omeniti športno in rekreacijsko dejavnost v železarni na Ravnah. Tod imajo številna tekmovanja vse leto, zajemajo pa več kot 600 od približno 3000 zaposlenih. Železarji imajo ligaška tekmovanja v nogometu, odbojki in rokometu, prirejajo pa tudi tekmovanja v kegljanju, šahu, smučanju, plavanju, namiznem tenisu in drugih disciplinah. Pri sindikatu imajo za organizacijo te dejavnosti posebnega referenta, ki vodi in organizira tekmovanja.

V drugih precej manjših kolektivih, so se osredotočili na skromnejše oblike rekreacije, z manj športnimi panogami. Pri manjših kolektivih, na primer Tovarni rezalnega orodja na Prevaljah, papirnici na Prevaljah in drugod, so se ogreli predvsem za smučanje, kegljanje in šah. Športna srečanja pripravljajo tudi poklicna združenja: učitelji se večkrat pomerijo v odbojki, prav tako pa tekmujejo dimnikarji, peki, gozdarji in drugi.

Za letošnje leto so pri strokovnem odboru za rekreacijo pripravili zelo obširen program

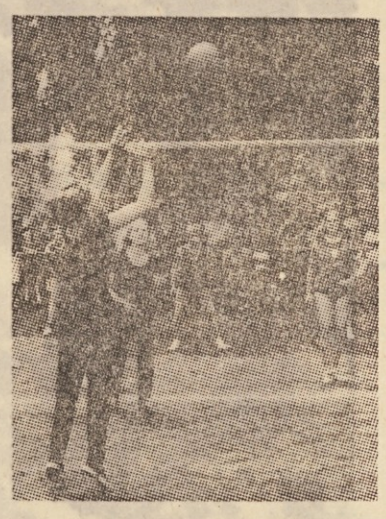

tovrstne dejavnosti. V občinskem merilu se bodo delavci iz kolektivov s področja občine pomerili v veleslalomu, sankanju, streljanju, šahu, spomladanskem krosu, kegljanju, nogometu, rokometu, odbojki, namiznem tenisu in plavanju. Nekatera od teh tekmovanj so že izvedli, tako na primer v smučanju, streljanju in sankanju. Za vsako tekmovanje pripravijo razpis, tako, da se lahko prijavijo prav vsi, ki želijo pokazati svoje sposobnosti. Občinski sindikalni svet vsako leto dodeli v ta namen 10.000 dinarjev, kar zadostuje za organizacijo te prepotrebne in koristne dejavnosti.

Kljub temu, da sodeluje na tekmah vsako leto več kot 1000 zaposlenih iz skorajda vseh kolektivov v občini, pa se na Ravnah ne zadovoljujejo z doseženimi rezultati. K rekreativni dejavnosti bi radi privabili še več delavcev, predvsem žensk, ki so v pravem pomenu besede »športni abstinenti«. Prizadevni športni delavci pri občinski zvezi in posameznih društvih pri organiziranju tovrstne dejavnosti seveda uspešno pomagajo, tako z nasveti kot pri organizaciji. Sodelovanje se je obneslo v vseh pogledih, številna športna društva pa med tekmujočimi delavci najdejo svoje nove člane.

Na Ravnah so na pravi poti — to pričajo njihova prizadevanja in rezultati njihovega dela. Široka akcija vključevanja delavcev v rekreacijo lepo uspeva in prepričani smo lahko, da bodo v tem koroškem železarskem središču kaj kmalu zabeležili še boljše rezultate.

V. R.

Velik interes, vendar premajhno kegljišče

Kegljaški klub v Ptuju, ki obstaja že od osvoboditve dalje in ima v svojih vrstah več kot 150 aktivnih članov, je imel pred dnevi že svoj 21. občni zbor, na katerem so razpravljali o doseženih uspehih v minulem letu, niso pa pozabili tudi na mnoge probleme in pomanjkljivosti. Posebno spodbudno in hvale vredno je tudi to, da so se občnega zbora udeležili v polnem številu, saj je dvorana bila povsem polna, kar dokazuje, kako veliko zanimanje vlada v tem mestecu za to zvrst športa.

Iz poročila je bilo moč razbrati podatek, da deluje v klubu 11 krožkov, ki med seboj redno tekmujejo, prav tako pa seveda tekmujejo tudi izven občine z drugimi klubi. Poleg tega so sodelovali člani kluba na medobčinskem tekmovanju v tednu bratstva in enotnosti sedmih bratskih občin.

Vsekakor pa je posebej zanimivo pogledati nekatere uspehe, ki so bili zabeleženi na društvenem tekmovanju ter tudi uspehe posameznikov na 200 lučajev v lanskem letu. V društvenem tekmovanju, kjer je sodelovalo vseh 11 krožkov, so dosegli člani sledeče rezultate: Prvo mesto in s tem lep pokal so osvojili člani krožka ELEKTROKOVINAR s 14.788 podrtimi keglji. Sledijo jim krožki: TOREK 14.313, ŽELEZNIČAR 13.785, ŠOFER 13.191, PARTIZAN iz Kidričevega 13.076, TAP 13.067, VINKO REŠ 12.626, PANONIJA 12.470, INVALID 11.930, PLESKAR 9301 in PETOVIA s 7847 podrtimi keglji. Med posamezniki je zmagal in postal prvak kluba za leto 1969 Alojz Šeruga, ki je podrl 794 kegljev. Drugo mesto je zasedel Ivan Žgeč s 787 in tretje Ivan Cajnkar s 785 podrtimi keglji. Morda bi lahko bili ti uspehi še večji, če ne bi bilo problema zmogljivosti dvosteznega kegljišča, ki je ob takšnem številu članstva brez dvoma postalo premajhno.

M. F.

naravna oranžada Frutella je zdrava

inles
OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA NA KREDIT
ribnica

Turnir v Štorah

V počastitev 40-letnice telesne kulture v Štorah in 20-letnice delavskega samoupravljanja je Partizan-Kovinar Štore organiziral turnir v kegljanju za moške in ženske ekipe. Nastopilo je devet moških in tri ženske ekipe. V prvem dnevu turnirja so nastopile ženske ekipe. Na steze so stopile tri trenutno najmočnejše ženske ekipe v Sloveniji: Branik (Maribor), Fužinar (Ravne) in domači Kovinar. Po ogorčenih borbah je zmagala ekipa Branika z 2408 podrtimi keglji pred Kovinarjem 2344 in Fužinarjem 2343. Med najboljšimi posameznicami so bile Hafner (Fužinar) 431 kegljev, Jevšnikar 422, Štifter 421 in Gjerkeš 404 (vse Branik), pri domačinkah pa so se najbolj odrezale Kranjc 413, Perpar 401 in Ocvirk 400.

V drugem delu turnirja je nastopilo devet moških ekip v borbenih partijah. Po izenačenih in zanimivih borbah je zmagala ekipa Konstruktorja iz Maribora z 940 keglji pred KK Celjem 885 in Kovinarjem iz Štor 832. Sledijo: Ravne 807, Žalec 752, Hrastnik 710, Cetis (Celje) 704, LIOB (Celje) 679 in Zagorje 669 kegljev.

M. BRECL

Samoupravni organi v delovnih organizacijah so že sprejeli zaključne račune za minulo leto in analizirali svoje poslovne uspehe. Sadove svojega dela dele v dobro delovnega človeka in delovne organizacije. Pri vsaki delitvi ustvarjenega dohodka zavzema prvo mesto nedvomno razširjena reprodukcija, ki je osnova za nadaljnji razvoj delovne organizacije. Šele, ko je tej zadoščeno, pride na vrsto delovni človek, to je osebni dohodek delavcev in sklad skupne porabe. Pri skladu skupne porabe najprej oddvojijo sredstva za stanovanjsko izgradnjo in druge objekte družbenega standarda, za odplačevanje njihovih anuitet itd. Običajno pridejo sredstva za izplačilo regresa za letovanje oziroma nadomestila za bivši K-15 nazadnje na vrsto. Na žalost v marsikateri delovni organizaciji šele takrat, če je kaj sredstev pri delitvi »ostalo«. Zelo veliko je tudi delovnih organizacij, ki za rekreacijo ne namenijo ničesar.

Bistveno vprašanje pri odobritvi sredstev za rekreacijo ni v tem, koliko sredstev smo namenili za rekreacijo, temveč, kako jih razdeliti, da bodo ta sredstva res namensko porabljena za rekreacijo delovnih ljudi. Oddvojena sredstva so namenska sredstva, ki se lahko uporabijo le za dejavnosti, za katere so bile določene, na primer za stanovanjsko izgradnjo, za rekreacijo itd.

O delitvi sredstev za rekreacijo so vsako pomlad v kolektivih burne debate. Večinoma zavzemajo stališče, da se ta sredstva razdelijo med vse zaposlene člane kolektiva, ne glede na to ali gredo na letovanje ali ne. To svojo trditev zagovarjajo s tem, da vsi delavci ustvarjajo dohodek delovne organizacije s svojim delom in s tem tudi sredstva za rekreacijo. Poleg tega še trde, da ta sredstva pripadajo iz-

Letni dopusti in regresi

ključno le zaposlenim aktivnim delavcem, medtem ko njihovi nezaposleni družinski člani, to je nezaposlene žene in doraščajoči otroci, nimajo pravice do participacije pri teh sredstvih.

Analogno temu stališču bi lahko postavili tako alternativno vprašanje tudi za oddvojena sredstva za stanovanjsko izgradnjo. Tudi za ta sredstva so prispevali s svojim delom vsi člani kolektiva, zakaj se ne bi delila vsem zaposlenim?! Kot sredstva za rekreacijo so tudi ta sredstva določena strogo namensko, to je, uporabijo se lahko izključno le za stanovanjsko izgradnjo. Pri sredstvih za stanovanjsko izgradnjo nihče ne postavi vprašanja, zakaj se tudi ta sredstva ne razdele med vse člane kolektiva!

Zato se upravičeno sprašujemo, če je delitev sredstev za rekreacijo na vse člane kolektiva po enakih deležih ekonomsko upravičena ali ne! Sredstva, vložena v rekreacijo, so velika investicijska sredstva in nam ne sme biti vseeno, ali bodo rodila zaželjene sadove ali ne! Poznam primere, ko so bile vse gostilne polne tistega dne, ko je podjetje izplačalo vsem članom kolektiva iz naslova regresa po 350 din. Za marsikaterega delavca je bila ta dan v celoti zaključena rekreacija za tisto leto. Marsikatera številna družina skromnega delavca vse življenje le sanja o skupnem dopustu na morju ali v hribih, a si ga zaradi skromnih dohodkov ne more privoščiti. Družinski oče sicer dobi dovolj regresa, da bi lahko šel sam na dopust, a tega ne naredi, ker se mu smili družina, ki bi morala ostati doma.

Upravičeno se vprašamo, ali je tako regresiranje oddiha smotrno, ali je investicija rentabilna ali ne, ali pozitivno vpliva na storilnost pri delu ali ne!

Sredstva za rekreacijo so namenska sredstva. Zato je edino pravilno, da se koristijo izključno za rekreacijo delavcev, kot se koristijo sredstva za stanovanjsko izgradnjo za gradnjo stanovanj, in ne za linearno povečanje osebnih dohodkov. Bolje je, da oddvojimo manj sredstev za rekreacijo, a da jih koristijo res tisti delavci, ki med dopustom letujejo in si nabirajo novih moči za nadaljnje delo. Ta sredstva bi naj delili tudi po degresivni lestvici tako, da bi delavci z najnižjimi dohodki dobili za letovanje najvišji regres. S tem bi se omogočilo letovanje tudi delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki, ki so žal danes zelo zelo redki gostje naših počitniških domov.

Žal v zadnjem času vse pogosteje zasledimo v dnevnem časopisu oglase, s katerimi delovne organizacije razpisujejo licitacije za prodajo svojih počitniških domov. Seveda je to posledica nepravilnega financiranja rekreativne dejavnosti. Vsa sredstva za rekreacijo se linearno razdele na vse delavce, za vzdrževanje počitniških kapacitet pa zmanjka denarja, poleg tega pa delavci ne gredo na letovanje, ker izplačilo regresa ni vezano z letovanjem!

Na koncu naj še analiziram, pri katerih delavcih obstoji težnja, da se vsa sredstva za rekreacijo razdele linearno na vse zaposlene. V prvi vrsti so to tisti delavci, ki imajo nekaj zemlje in so nanjo vezani. Ne morejo si privoščiti, da bi domačijo zaprli in odšli na dopust. Vsak dinar pa jim prav pride za domače gospodarstvo. Drugi so tisti, ki si za vsak letni dopust dobe honorarno delo — navadno težaško pri raznih privatnih gradnjah, in niti ne pomislijo na letovanje.

Vprašajmo pa se, ali so finančna sredstva, vložena v tako »rekreacijo«, rentabilna in upravičena ali ne? Žal gre vse preveč delovnih organizacij na linijo najmanjšega odpora — na linearno delitev sredstev za rekreacijo, to je najbolj enostavno in večina delavcev je zadovoljna, ker vidijo le denar, ne pa namena.

JANEZ LAMPRET

TAM I in Swaty prvaka

V Mariboru se je končalo najbolj množično ekipno prvenstvo v namiznem tenisu. Nastopilo je rekordno število ekip — 24, ki so bile razdeljene v dve jakostni skupini. V obeh skupinah je sodelovalo blizu 120 igralcev. V prvi ligi je imela največ uspeha ekipa TAM I. V sestavi: Bezjak, Nidorfer, Klep, Naraglov in dr. Rakuša. Igrala je odlično in zmagala v vseh regularnih srečanjih. V svojo korist je zaključila 103 sete, izgubila pa 47 setov.

V prvi ligi je izven konkurence nastopila zelo dobra ekipa INVALIDA (Štern, Marguč in Švarc), ki je zmagala v vseh srečanjih. Za prikazano igro so ji organizatorji dodelili posebno priznanje. V drugi ligi je presenetila z uvrstitvijo na prvo mesto ekipa SWATY (Kermel, Polančič, Dovnik in Košuta), ki je v drugem delu prvenstva odlično igrala in tako povsem zasluženo osvojila najvišji naslov.

Dve zadnjeuvrščeni ekipi iz prve lige izpadeta in v novi sezoni tekmujeta v drugi ligi. Iz druge lige sta se v prvo ligo uvrstili ekipi: SWATY in NIGRAD. Na koncu je treba dati priznanje komisiji za šport pri občinskem sindikalnem svetu Maribor, ki je organizirala to tekmovanje in ga tudi uspešno zaključila.

Rezultati zadnjega kola: I. liga: Tekol : B. Kidrič 0:5, TAM I : ELKO I 5:1, INVALID : TSN I 5:0, M. VODOVOD : TAM III 2:5, B. KIDRIČ I : TAM II 5:4, VEMA : LIVARNA 0:5. II. liga: Konstruktor : Swaty 4:5, Nigrad : TAM V 5:0, Š. C. TAM : V. postaja 0:5, TAM IV : Embalaža 5:0, B. Kidrič III : Elko II 5:3. D. Z.

VELEBLAGOVNICA
nama
N
LJUBLJANA
● priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
● potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
● za tuje kupce je v hiši menjalnica
Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:
TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1
KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

Rdeč nagelj za 1. maj

Mestni sindikalni svet Ljubljana je organiziral prvomajsko srečanje na Rožniku

Prvi maj, dan, ko se snidejo znanci, prijatelji, soborci, si stisnejo roke v pozdrav, obude spomine na minule dni, se pomenijo o sedanjih in prihodnjih, je za nami. Rdeči nageljni v gumbnicah so oveneli, pa ne za dolgo. Komaj za teden dni. V soboto si jih bomo zopet sveže zataknili v gumbnice, to pot za letos še posebno svečan praznik, za četrt stoletja svobode, za 25. obletnico osvoboditve Ljubljane.

Proslavam in srečanjem, ki so se vrstila v prazničnih dneh 1. maja po Sloveniji in Jugoslaviji ter po vsem svetu, se je priključilo tudi srečanje Ljubljančanov na Rožniku, ki ga je organiziral Mestni sindikalni svet v sodelovanju s turistično organizacijo Alpe-Adria.

Prazično in prijetno je bilo na Rožniku kljub temu, da vreme ni bilo stanovito in da sonce ni grelo tako, kot smo ga vajeni v majskih dneh. Pozdravne besede RUDIJA BREGARJA, predsednika Mestnega sindikalnega sveta, so segle v srca vseh, ki jim praznik dela pomeni simbol svobode, prijateljstva in solidarnosti.

»V osmih desetletjih, odkar je druga internacionala proglasila 1. maj za mednarodni delavski praznik v počastitev prvim delavskim žrtvam v Chicagu, je slovenski proletarec slavil svoj dan v boju in delu,« je dejal v svojem pozdravnem govoru Rudi Bregar. »Rožnik, kraj zelenja in majskega cvetja je bil že vrsto let pred našo revolucijo zbirališče ljubljanskih delavcev za 1. maj. Tu so se kovala gesla za težke krvave boje z izkoriščevalci njihovega dela. Od tod je bodril Cankar proletarce v tem boju, globoko prepričan, da je delavski razred zgodovinski dedič in nosilec nažlahtnejših stvaritev vse človeške kulture. Poudarjal je globoko kulturni značaj boja za osvoboditev delovnega človeka.

Ta misel velikega slovenskega pisatelja in socialista, ki je bila vedno vodilo v naši revoluciji — tudi v našem času, v novem razdobju boja za osvoboditev človeka — izpričuje vso svojo resničnost. Često pozabljamo, da ni svobode, če ni svobode v človeku samem. Naša samoupravna družba zahteva vzravnane, odločne in smele človeške osebnosti, sposobne svobodnega presojanja in odločanja. Zavedati se moramo, da delo ni samo pravica v družbi, ne samo oblika materialnega zbiranja. Delo mora vse bolj postajati tudi oblika duhovne rasti človeka. To naj bo geslo sedanjega proslavljanja 1. maja.

Letos mineva četrt stoletja od osvoboditve naše domovine in nam vse drage Ljubljane. Ko je tedaj utihnilo grmenje topov in prenehala morija človeštva, smo neizmerno želeli, da bi na pogorišču strašne vojne zaživel nov svet — svet pravičnosti, človečnosti in miru med narodi in ljudmi. Žal, se ta naša pričakovanja niso uresničila. Ponovno lebdita vse okrog nas napetost in nemir. V mnogih predelih sveta nenehno preži nevarnost svetovnega spopada. Pojavljajo se nove oblike in načini omejevanja svobode narodov in ljudi.

Jugoslovanski narodi — delovni ljudje naše domovine pa cenimo svobodo nad vse. Zato znova ob našem prazniku potrjujemo, da smo ostali do kraja zvesti svetlim tradicijam naše revolucije, enotnosti in socializma. Ljubljana ostaja v tem boju svetal vzor odločnosti, borbenosti in ponosa. Zavedamo se, da svobode nihče nikomur ne poklanja in je tudi razen nas nihče ni pripravljen varovati. Tako je povsem razumljivo, da smo izredno občutljivi, kadarkoli hoče kdo razvrednotiti ali celo oblatiti naš boj za svobodo in svobodni socializem.

Kljub mnogim težavam, ki spremljajo naš razvoj, smo ponosni na našo prehojeno pot!

Zaigrali so polke in valčke in na plesišču je bila kmalu gneča. Za še boljše razpoloženje je poskrbelo sonce, ki je prav ta dan pregnalo zadnji mraz in sneg.

Na Rožniku se je 1. maja zbralo veliko ljudi. Niso bili redki tisti, ki so tam proslavljali že od prejšnjega dne.

Kdo bo poslušal tiste na elektriko! To je bolj po naše. In raztegnil je harmoniko...

Ko takrat med vojno, so na Rožniku še živeči člani SNG za osvobo jeno ozemlje, Frontnega gledališča VII. korpusa in igralske skupine IX. korpusa priredili partizanski miting. Za tiste, ki so prišli na Rožnik šele 1. maja, je za začetek zaigrala godba na pihala JLA. Po partizanskem golažu, ki so ga pripravili vojaki, je bila žeja velika in pivo je teklo, teklo...

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in kliši ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana